ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 117 (8. 059) ◆ 1992 йил ◆ 16 июнь, сешанба ◆ Нархи 2 сўм

* Рўзноманинг шу сонига

ТИНЧЛИК ВА ДЎСТЛИК ТАШРИФИ

Бугун тонгги соат 5 да Ўзбекистон Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримов бошчилигидаги республика давлат делегацияси уч мамлакат — Корея Республикаси, Малайзия ва Индонезия давлат раҳбарларининг расмий таклифига биноан дўстона сафарга йўл олди. Сафар олдидан Президент Тошкент тайёрагоҳида мухбирлар билан мулоқотда бўлиб берилган саволларга жавоб қайтарди.

— Ҳаммага маълумки, Ўзбекистон ўз истиқлоли йўлида илк, лекин дадил қадам қўяётганида албатта халқаро обрўсини тиклашга эътиборни қаратади. Мана, янги давлатимиз шаклланаяпти. Энди бу давлатда яшаётган халқнинг кимлигини, унинг режаларини, соф ниятларни, меҳнаткаш, заҳматкаш халқимиз олдига қўяётган мақсадларини кўпчилик давлатлар билсалар ҳукуматимизни тан олишлари, ўрни келганда мадад беришларига ишонч ҳосил қилишимиз мумкин.

Аввалambор Жанубий Корея тўғрисида тўхталаман. Бу мамлакат ҳудуди унчалик катта бўлмаса ҳам ривожланишда жаҳон ҳамжамиятида олдинги ўринлардан жой олган. Унинг имконлари сармоя, кредит нуқтаи назаридан жуда катта, техника ишлаб чиқариш жиҳатидан ривожланганки, бу масалада уларга суяниб қўшма корхоналар очиш, уларнинг ёрдамига таяниб катта ишларни қилиш мумкин. Биз Ўзбекистонимизда 190 минг корейс халқи яшаётганини унутмаслигимиз керак. Бу халқ ўзининг ҳалол меҳнати билан бизларни мамнун қилаяпти. Буни ҳисобга олган ҳолда уларда ҳам, бизларда ҳам келажакка мўлжалланган ўзаро манфаатдорлик режаларимиз бор. Режалар албатта иккала халқнинг тенг ҳуқуқли муносабатларига асосланган бўлади.

Индонезияда 185 миллион халқ яшайди. Бу мамлакат халқи охирги йилларда баҳамжиҳатлик билан меҳнат қилиб катта ишларни амалга оширдилар. Ўзбекистон билан алоқа боғлашда уларнинг ниятлари ва тадбирлари кенг. Индонезия бетараф сиёсат юргизадиган мамлакатлар орасида катта мавқега эга. Ўйлайманки, бизнинг халқаро миқёсга чиқишимизда, дунёда бир оиладек бўлиб яшаётган мамлакатлар қаторига қўшилишимизда Индонезия давлати билан алоқани яхшилаш ўринли бўлади.

Малайзия ҳам мусулмон халқлари кўп яшайдиган мамлакатга киради. Бизнинг ҳам, уларнинг ҳам ниятимиз алоқаларни кенгайтириш, тараққиёт йўлида ўзаро узвий алоқада қадам ташлаш, иқтисодиётимизни тиклашда бизларга ёрдам бериш режалари бор.

Шу мамлакатларнинг кўп раҳбарлари ўлкамизда бўлишган. Ва мана бизлар ҳам шу уччала давлат раҳбарларининг таклифига биноан сафарга отланяпмиз. Иншоолло бу сафаримиз Ўзбекистоннинг равнақига зўр туртки бўлади.

Тошкент тайёрагоҳида Ислом Каримовни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси Шавкат Йўлдошев, Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Абдулҳошим Муталов, Тошкент шаҳар Ҳокими Атҳамбек Фозилбеков ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

Суннат АЗЛАРОВ
ёзиб олди.

ИЖРО УЧУН МАСЪУЛЛИК

ПОЙТАХТДАГИ жой номларини белгиловчи ҳамда «Давлат тили тўғрисида»ги Қонун ижросини назорат қилувчи шаҳар Атамалар комиссияси ташаббуси билан ўтказилган йиғин шаҳар ҳудудига кирувчи районларнинг ҳокимликлари, халқ таълими, соғлиқни сақлаш, ободонлаштириш, ички ишлар, савдо, умумий овқатланиш, маданият бош бошқармалари, адлия, суд, прокуратура шаҳар идоралари, тайёрагоҳ, метрополитен вакиллари иштирокида бўлди.

Тошкент шаҳар Ҳокимининг ўринбосари Карим Расулов йиғилганларни Атамалар комиссияси таркиби ҳақидаги пойтахт Ҳокимининг қарори билан таништириб, комиссия олдида турган вазифалар тўғрисида маълумот берди.

Кун тартибидаги масала юзасидан сўзга чиққан комиссия масъул котиби Дилмурод Саидов тил тўғрисидаги Қонун амалиёти хусусида тўхталди. Чунончи адлия, суд, прокуратура, ички ишлар органлари, савдо тармоқлари, тайёрагоҳ, темир йўл шоҳбекатлари мутасаддиларининг бу борада лоқайдликка йўл қўяётганликлари далиллар асосида айтилди.

Даврон АҲМЕДОВ.

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов Тошкентга келган испаниялик ишбилармонлар делегациясига бошчилик қилаётган Испаниянинг собиқ давлат котиби «Жуспи» компаниясининг вице-президенти Луис Пренафетани 12 июнь куни қабул қилди.

⊙ Маълумки, Тошкентнинг Мустақиллик майдонида ўрнатиладиган «Озодлик» ёдгорлигининг энг яхши лойиҳаси учун республика танлови эълон қилинган эди. 15 июнь куни Ўзбекистоннинг етакчи меъморлари танловга тақдим этган асарлар назардан ўтказилди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов меъморлар ҳузурида сўзга чиқди.

⊙ Ўзбекистонга Татаристон Республикасининг ҳукумат делегацияси ташриф буюрди. 13 июнь куни Вазирлар Маҳкамасида Ўзбекистон Республикаси билан Татаристон Республикаси ўртасида 1992 йил учун тузилган савдо-иқтисодий ҳамкорлик қоидалари тўғрисидаги ҳукуматлараро битимнинг қандай бажарилаётгани муҳокама қилингани тўғрисидаги протокол имзоланди. Шу куни икки республика ҳукуматлари ўртасида енгил автомобиллар ишлаб чиқарадиган Елабуға заводи қурилишидаги ишларни ниҳоясига етказишда биргаликда иштирок этиш нияти тўғрисидаги протоколга ҳам имзо чекилди.

⊙ Юнусобод райони ҳокимлиги «Зурриёд» деб аталувчи хайрия фирмасини рўйхатдан ўтказди. Мустақил бу хайрия жамғармаси етим-есирларга оталиқ қилиш, уларнинг маълумотли, маданиятли, халқ анъаналари ва расм-русумларига риоя этадиган кишилар бўлиб вояга етишишларига ғамхўрлик кўрсатади.

ҲАМДЎСТЛИКДА

⊙ 15 июнда Россия Федерациясининг Президенти Борис Ельцин Америка Қўшма Штатларига жўнаб кетди.

⊙ Борис Ельциннинг 15 июнда чиқарган Фармонига мувофиқ Егор Гайдар зиммасига Россия Федерацияси ҳукуматининг раиси вазифасини бажариш юкланди.

⊙ Владикавказда республика районлари, идоралари, корхоналари раҳбарларининг йиғилиши бўлиб, унда Шимолий Осетиядаги вазият муҳокама этилди.

⊙ Олмаотада Қозоғистон Республикаси чет эл инвестициялари бўйича миллий агентлик ташкил этилмоқда. Президент Нурсултон Назарбоев ана шу ҳақдаги Фармонга имзо чекди.

⊙ 1992 йил 13 июнда Москвада бўлиб ўтган КПСС Марказий Комитети аъзоларининг кенгашида бир қанча масалалар кўрилди. Пленум қарорига кўра М. Горбачев партия ва давлатни парчалаб юборганлиги ҳамда меҳнаткаш халқ манфаатларига хиёнат қилганлиги учун КПСС сафидан ўчирилди.

⊙ Екатеринбургнинг 400 дан зиёд кексаси «Линк» акционерлик жамиятининг мижози бўлишди. Бу жамият уларнинг ҳар бирига ойига 1000 сўмдан 5000 сўмгача умрбод нафақа тўлашга кафолат берди. Лекин бу шартнинг яна бир томони ҳам бор. Нафақадаги киши оламдан ўтгач у яшаган хонадон акционерлик жамиятининг мулкига айланади.

ХОРИЖДА

⊙ Якшанба куни Литвада референдум ўтказилди. Унда республика фуқаролари Россия қўшинларининг Литвадан олиб чиқилиши муаммоларига ўз муносабатларини билдирдилар. Сайлов участкаларига овоз бериш ҳуқуқига эга бўлган сайловчилар умумий миқдорининг 75,76 фоиз фуқароси келди. Уларнинг 90,76 фоизи бу қўшинларнинг шу йилнинг ўзида сўзсиз чиқиб кетиши ва келтирилган зарарни тўлаши кераклигини айтди.

⊙ Туркия Республикасининг давлат мукофоти Чингиз Айтматовга берилди. Бу ерда эълон қилинган фармонда айтилишича, машҳур қирғиз ёзувчиси бу мукофотга умумтурк маданиятини ривожлантиришдаги хизматлари учун сазовор бўлган.

⊙ Кобулга Американинг расмий делегацияси ташриф буюрди. Бу делегация Афғонистон билан дипломатик муносабатларни қайтадан тиклаш тўғрисидаги масалани мужоҳидлар билан муҳокама қилади.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов жаноби олийларига!

Аввало Индонезия ҳукумати ва халқи номидан, шахсан ўз номимдан сиз жаноби олийларига, Ўзбекистон ҳукумати ва халқига самимий, дўстона тилаклар йўллашга рухсат этгайсиз.

Сизнинг раҳбарлигингиздаги Ўзбекистон Республикаси мустақиллик ва суверенитетга эга бўлгандан кейин қисқа даврда Ўзбекистон халқи эришган илҳомбахш ютуқлар ва тараққиётни зўр мароқ билан кузатиб турибман. Буюк анъаналар туйғусига берилган Ўзбекистон халқи ўз муддаоларини ва мустақиллик олий мақсадларини амалга оширишда саботли меҳнати билан муваффақиятга эришажагига аминман.

Ўзбекистон билан Индонезия ўртасидаги дўстона муносабатлар ва ҳамкорлик узоқ вақтдан бери давом этиб келаётганини мамнуният билан қайд этаман. Мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги шу яхши муносабатлар, ўзаро манфаатли ҳамкорлик бундан буён ҳам ривожланиб, мустаҳкамланаверади, деб астойдил умид қиламан.

Шу умид ва ҳамкорлик истагидан илҳомланиб, сиз жаноби олийларини 1992 йил 22 июнда Индонезияга давлат ташрифи буюришга зўр мамнуният билан таклиф қиламан. Миллий тараққиётимиз гуркираб турган бир пайтда сиз жаноби олийларини индонез халқи билан бирга табриклаб кутиб олиш мен учун катта шараф бўлади. Бу ташриф мамлакатларимиз ўртасида муваффақиятли ривожланиб келаётган дўстлик алоқаларини ва ҳамкорликни мустаҳкамлашига ишончим комил.

Сизнинг Индонезияга буюрадиган ташрифингизга муштоқлигимни изҳор этар эканман, айни шу мавридда шахсан сизга сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат, Ўзбекистон халқига равнақ тилаб, энг яхши тилакларимни билдираман.

Сизга камоли эҳтиром билан Индонезия Республикасининг Президенти

СУХАРТО.

Жакарта,
1992 йил 4 июнь.

* Шароф РАШИДОВнинг 75 йиллиги олдидан

Ш. РАШИДОВ ЮБИЛЕЙИНИ ЎТКАЗИШ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

13 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасида атоқли давлат ва жамоат арбоби, ёзувчи Шароф Рашидов таваллудининг 75 йиллигини ўтказиш ташкилий комиссиясининг дастлабки мажлиси бўлди. Ўзбекистон Республикаси Бош Вазирининг биринчи ўринбосари, юбилей комиссиясининг раиси Исмоил Жўрабеков кириш сўзида яқин ўтмишда собиқ марказ гумашталари томонидан Ўзбекистонга, унинг меҳнаткаш халқига, ўша пайтда республикага раҳбарлик қилган Шароф Рашидов шаънига маломат тошлари отилгани ҳақида гапирди.

Шароф Рашидов ўттиз тўрт йиллик раҳбарлик фаолияти давомида шаҳар ва қишлоқларни обод қилишга, саноат ва маданиятни ривожлантиришга катта ҳисса қўшди. У бағрикенглиги, меҳрибонлиги, ходимларни танлай билиши ва қадрлаши билан ажралиб турган арбоб эди. Аму-Бухоро канали, Мирзачўлда қад ростлаган шаҳар ва қишлоқлар, Хоразм ва Қорақалпоғистондаги темир йўл, Тошкент метроси, Фарғона водийсидаги кўплаб саноат корхоналари ва иншоотлар тарихи у кишининг номи билан боғлиқдир.

Шароф Рашидовнинг адиб сифатида ҳам ўзбек адабиётида муносиб ўрни бор.

Саксонинчи йилларнинг ўрталарида хуруж қилган иғвогарона сиёсат — «Ўзбеклар иши», «Пахта иши» жазавасида марҳум Ш. Рашидов руҳини чирқиратиш, қабрдан қабрга кўчириш, бу билан халқ қадриятларини оёқости қилиш каби қабиҳ режалар эндиликда фош бўлиб қолди.

Бугун Рашидов номини тиклаш асносида бир вақтлар унинг шаънини бадном қилганлар яна минбарларда, матбуотда пайдо бўлиб, мунофиқларча хотираларини достон этиш пайида юргани ҳам сир эмас. Ортиқча ҳамду санога ўрин бўлмаслиги керак. Рашидовнинг фаолияти камчиликлардан ҳоли бўлмаган, албатта. Аммо халқимизнинг ихлоси, инсофдиёнат юзасидан ҳам у кишининг номини тикламоқ бурчимиздир.

Мажлисда сўзга чиққан раҳбар ходимлар, ҳокимлар, ёзувчи ва шоирлар ана шу ҳақда гапирдилар, Шароф Рашидовнинг 75 йиллигини муносиб нишонлаш тўғрисида фикрлашиб олдилар.

Комиссия мажлисида 1992 йилнинг июнь-ноябрь ойларида бажариладиган ишлар, вилоятларда ўтказиладиган тадбирлар муддати, Шароф Рашидов музейини ташкил қилиш, унинг номини абадийлаштириш, асарларини, хотира китобини чоп этиш ва бошқа масалалар юзасидан ишчи гуруҳларини тузиш режалари тасдиқланди.

Юбилей тантанаси шу йилнинг ноябрь ойида Тошкент шаҳрида ўтказилади.

Мажлисда Шароф Рашидов туғилган куннинг 75 йиллигини муносиб нишонлаш хусусида комиссиянинг жамоатчиликка очиқ хатини матбуотда эълон қилиш таклифи маъқулланди.

(Очиқ хат рўзномамизнинг 2-саҳифасида эълон қилинмоқда).

Атоқли давлат ва жамоат арбоби, ёзувчи Ш. Р. Рашидов таваллудининг 75 йиллигини ўтказиш комиссиясининг таркиби

Жўрабеков И. Ҳ. — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари, комиссия раиси.

Убайдуллаев Ш. О. — Ўзбекистон Республикаси Президенти аппаратининг масъул ходими, комиссия котиби.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ:

Абдиров Ч. — Қорақалпоғистон Республикаси клиник ва тажриба тиббиёт илмий-тадқиқот илмгоҳининг директори, академик.

Абдураҳмонов П. М. — Самарқанд вилояти ҳокими.

Ботиров Э. — Шароф Рашидов районидаги «Правда» давлат хўжалигининг бўлим бошқарувчиси.

Ёдгоров Д. С. — Бухоро вилояти ҳокими.

Жалолов Б. — Ўзбекистон халқ рассоми.

Жамол Камол — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг биринчи котиби.

Жуманиёзов М. — Хоразм вилояти ҳокими.

Зулфия — Ўзбекистон халқ шоираси.

Мамарасулов С. — Ўзбекистон Республикаси давлат сув хўжалиги қурилиш комитети раисининг биринчи ўринбосари.

Муҳаммад Юсуф — шоир.

Муҳаммаджонов З. — Ўзбекистон халқ артисти.

Олимов Ў. З. — Жиззах вилояти ҳокимининг биринчи ўринбосари.

Орипов А. — Ўзбекистон халқ шоири.

Пайғамов А. — Фарғона вилояти Ўзбекистон районига қарашли Ленин номидаги жамоа хўжалигининг раиси.

Рапиғалиев Б. — Наманган вилояти ҳокими.

Расулов М. М. — Ўзбекистон Республикаси Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг биринчи котиби.

Раҳимов Б. — уруш ва меҳнат фахрийси.

Сайдалиев С. Д. — Тошкент вилояти ҳокими.

Салоҳиддинов М. — Ўзбекистон фанлар академиясининг президенти.

Салимов О. У. — Тошкент давлат техника университетининг ректори.

Турсунов Э. — Жиззах вилояти ҳокими.

Умурзоқов М. Б. — Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси.

Фозилбеков А. И. — Тошкент шаҳар ҳокими.

Файзуллаев И. — Денов районига қарашли Собир Раҳимов номидаги жамоа хўжалигининг раиси, Ўзбекистон халқ депутати.

Шукрулло — Ўзбекистон халқ шоири.

Холмирзаев Қ. — Андижон вилояти ҳокими.

Яҳёев Ш. Ғ. — Ўзбекистон Республикаси Президентининг матбуот котиби.

Яшин К. Н. — Ўзбекистон халқ ёзувчиси, академик.

Қаюмов М. — Ўзбекистон кинематографчилар уюшмаси бошқарувининг биринчи котиби.

Қорабоев М. — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари.

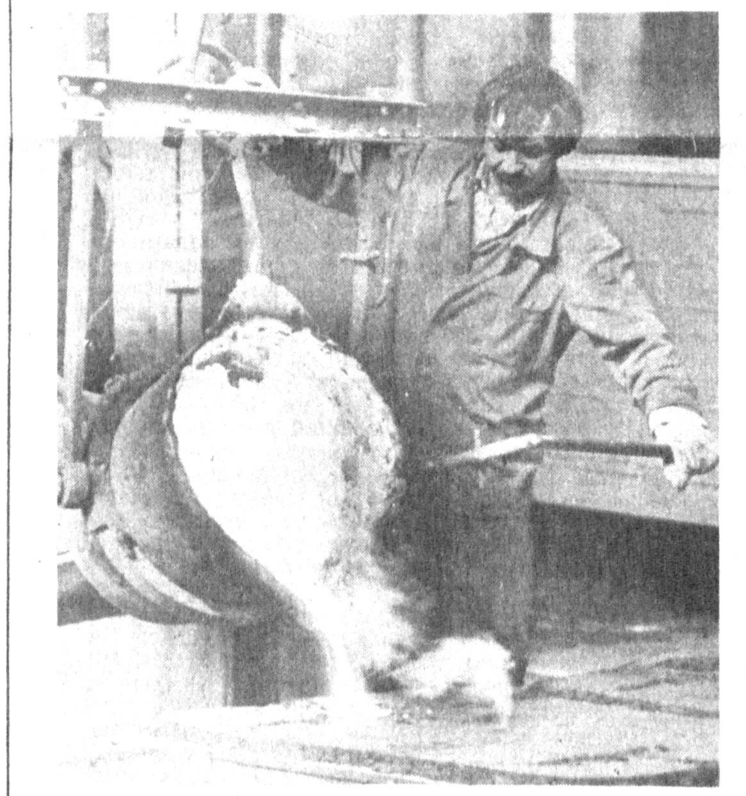

Жаҳонгир Нуриддинов тажриба-экспериментал экскаватор заводида 14 йилдан бери меҳнат қилади. У ана шу давр мобайнида ўзининг ҳалол меҳнати билан ҳамкасблари олқишига сазовор бўлди.
СУРАТДА: Жаҳонгир Нуриддинов.
Андрей Пишненко сурати.

Чилонзор район кенгашининг сессияси

Бугун халқ депутатлари Чилонзор район Кенгашининг сессияси бўлиб ўтди. Унда ташкилий масала кўрилди.

Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбеков фармойиши билан О. Ж. Исмоилов бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Чилонзор райони ҳокими вазифасидан озод қилинди. Тошкент шаҳар Ҳокимининг фармойиши билан Анваржон Маҳмудович Алиев Чилонзор район ҳокими этиб тайинланди.

Сессия О. Ж. Исмоиловни Чилонзор район ҳокими вазифасидан озод этди. А. М. Алиев Чилонзор район ҳокими этиб тасдиқланди.

Сессияда Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбеков нутқ сўзлади.

Сессия ишида Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси М. Б. Умурзоқов иштирок этди.

ҲОКИМЛИКДАГИ ЙИҒИЛИШ

КУНИ кеча ХДП Шайхонтоҳур район кенгашида район ҳокими А. Миржалилов ва доимий комиссияларнинг раислари иштирокида йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишда сўзга чиққан район ҳокими районнинг бугунги кундаги долзарб муаммолари тўғрисида батафсил тўхталиб ўтди. Йиғилишдаги асосий масалалардан бири маҳаллаларни газлаштириш бўлди. Бунинг учун район бюджетидан ярим миллион сўм ажратилгани айтиб ўтилди.

Ҳоким сўзининг охирида берилган саволларга жавоб берди. Асосий саволлар маҳаллаларда бўлаётган ҳуқуқбузарликлар тўғрисида бўлди. Ҳоким маҳаллакомлар ихтиёрида кўнгилли тартиб сақловчилар гуруҳини ташкил қилиш тўғрисида рухсат берилганини айтиб ўтди.

Муҳиддин БОЗОРОВ.

* Бизнинг суҳбат

ҚОВУШГАН БОШДА ГАП КЎП

ИЛГАРИ хабар берганимиздек, Тошкент шаҳрида йўловчилар ташишни бошқаришни янада такомиллаштириш мақсадида жумҳурият Президентининг 1992 йил 4 июнь Фармонига кўра йўловчилар ташиш корхоналарининг ассоциацияси (уюшмаси) ташкил этилди.

Бу уюшма мавжуд трамвай-троллейбус, автобус транспорти ва метро тузилмалари асосида вужудга келади ва бевосита Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги мустақил тузилма мақомига эга бўлди.

Президент Фармони жаҳон тажрибаси нуқтаи-назаридан синалган усулга йўл очди. Барча ривожланган мамлакатларда бўлгани каби бизда ҳам йирик шаҳар транспорти битта идорага бўйсунади.

Мухбиримиз уюшма бошқаруви раиси Р. Ф. Файзуллаевга мурожаат қилиб, янги уюшма не мақсадда тузилгани, қандай афзалликларга эгалиги билан қизиқди.

— Ўзингизга маълум, — дея гап бошлади Равшан Фатхуллаевич, — Тошкент шаҳридаги йўловчиларнинг оғирини енгил қилувчи транспорт корхоналари бўлмиш Тошкент трамвай-троллейбус бошқармаси, «Тошкентйўловчитранс» шаҳар йўловчиавтотранспорти ва метро бошқа-бошқа вазирлик ва идораларга бўйсунардилар. Бу ҳол ўз навбатида шаҳар аҳолисига кўрсатиладиган транспорт хизмати савиясига салбий таъсир этмай қолмасди. Нега деганда, бу уч йирик ташкилот фаолиятини мувофиқлаштирувчи, шаҳар транспорти хизматининг ягона сиёсатини белгилаб берувчи, бошқача айтганда, бошларини қовуштирувчи маҳкама деярли йўқ эди. Тўғри, шаҳар ижроқўми қошида бу масала билан шуғулланувчи бўлим бор, лекин биргина унинг кучи етмасди. Гарчи кейинги 30 йил бадалига шаҳар йўловчи транспорти корхоналарини бир тизимга бирлаштириш ҳақида гапирилиб келинган бўлсада, амалий ишдан дарак йўқ эди, ҳисоб.

Иккинчидан, бугунги кунда ҳаммага маълум, шаҳардаги йўловчи транспорти корхоналари зарарига ишлайди. Патта, абонементдан тушадиган маблағ бор харажатни тўла қоплай олмайди. Нега деганда, бир йўловчининг автобусда юриши давлатга 1 сўм 78 тийинга тушади. Биргина автобуслар бўйича тўрт ой ичида 67 миллион сўм зарар кўрилди. Шунинг учун йўловчи транспортининг барча турларига давлат томонидан дотация ажратилади. Айни ана шу жиҳатини ҳисобга олганда, шаҳар йўловчи транспорти корхоналарини ягона манбадан маблағ билан таъминлаш ва ягона иш ҳақи тартибини ишлаб чиқиш тақозо этилади. Корхоналар турли вазирликларга тобе бўлганида, бу ишни маълумки, амалга ошириб бўлмасди.

Учинчидан, шаҳар йўловчи транспорти корхоналарининг ягона бир уюшмага бирлашиши бизлар учун энг муҳим, у ҳам бўлса иш ҳақи масаласини ҳал қилиш имкониятини туғдиради. Зеро, бу борада корхоналар орасида катта тафовутлар бор эди. Масалан, автобус ҳайдовчилари бошқалардек маош олиш учун меъёридан ошиқ ишлаб беришлари талаб этиларди. Бу эса ўз-ўзидан транспорт хизмати савиясига таъсир этмасдан қолмасди.

— **Уюшманинг тузилиши унинг таркибидаги йўловчи транспорти корхоналарининг ҳуқуқини чеклаб қўймайдими?**

— Йўқ. Яна такрор айтаман, уюшманинг асосий вазифаси шаҳар йўловчи транспорти корхоналари фаолиятини мувофиқлаштиришдан иборат. Трамвай-троллейбус бошқармаси ҳам, метрополитен ҳам, «Тошкент шаҳар йўловчи транспорти» бирлашмаси ҳам илгаригидек мустақил ҳисобланишади. Улар илгаридек ҳуқуқий шахс сифатида, ўз ҳудудларидаги молиявий-ташкилий масалаларни ўзлари ҳал этишади.

Уюшма эса юқорида зикр этилган ваколатлардан ташқари, уларни моддий-техника манбалари, маблағ билан таъминлашда ёрдам беради, ягона ижтимоий муҳофаза сиёсатини ишлаб чиқади.

Қисқаси, уюшма ҳар уч корхонанинг олдида турган долзарб муаммоларни ягона тизгин асосида ҳал қилади.

— **Бунинг учун уюшма етарли ваколатга эгами?**

— Ҳа, албатта. Уюшма мустақил ишлаб чиқариш-хўжалик мажмуи бўлиб, ҳуқуқий шахс ҳуқуқига эга. Унга вазирлик мақоми берилди. Бундан келиб чиққан ҳолда айтиш мумкинки, уюшма бевосита Вазирлар Маҳкамасига бўйсунади. Бу нима дегани? Унинг афзаллиги нимада? Биргина маблағ масаласини олайлик. Илгари ҳар бир корхонага ажратилган маблағ вазирликлар, идоралар орқали эгасига етиб келгунча вақтдан ҳам бой бериларди, миқдоридан ҳам. Уюшманинг тузилиши эса давлат маблағларидан самарали фойдаланишнинг имкониятини яратади.

— **Лекин шунга қарамай, шаҳар йўловчи транспортидаги кира ҳақлари оширилади деган гаплар бор...**

— Давлат томонидан ажратилаётган маблағга қарамасдан, йўловчи транспорти ҳамон зарарига ишламоқда. Ана шу дотацияни қўшиб ҳисоблаганда ҳам бизда қўшимча транспорт воситаларини сотиб олишга, ходимларимизнинг иш ҳақини оширишга, мавжуд транспорт турларини эҳтиёт қисмлар билан таъминлашга маблағ етишмаяпти. Ўз-ўзидан равшанки, бу ҳол йўловчи транспорти хизматининг узлуксиз ишлашига тўсқинлик қилмоқда. Шунинг учун ҳам кира ҳақларини оширмасликнинг иложи йўқ.

Суҳбатдош Толиб
НУРМУҲАМЕДОВ.

* Спорт

ТОШКЕНТЛИКЛАРНИНГ ҚЎЛИ БАЛАНД

ТОШКЕНТДА МДҲ жамоалари ўртасида сув кўп кураши бўйича Совет Иттифоқи Қаҳрамони Шодмон Умаров хотирасига бағишлаб ўтказилган мусобақалар поёнига етди. Бунда тошкентликлар муваффақиятли қатнашдилар. Аёллар жамоалари ўртасида болалар ва ўсмирлар мактабининг 1 ва 2-жамоалари биринчи ва учинчи ўринни эгалладилар. Иккинчи ўринни забт этиш Қарағанда жамоасига насиб этди. Шахсий ҳисобда Ольга Валох ва Светлана Краснова биринчи ва иккинчи натижага эришдилар. Беллашувда Светлана спорт мастери кўрсаткичини бажарди.

Эркаклар мусобақасида ҳам ҳамшаҳарларимизнинг қўли баланд келиб, ёшлар ва ўсмирлар спорт мактаби биринчи жамоаси фахрли биринчи ўринни олди. Қарағанда жамоаси иккинчи, Олмаота жамоаси учинчи ўринни эгаллади. Шахсий ҳисобда энг юқори натижага тошкентлик Дмитрий Руденко, иккинчи натижага қарағандалик Григорий Навбах ва учинчи натижага Алексей Сергеевлар эришдилар.

Исак БИРБРАГЕР.

ХАЛҚ МЕҲРИ АБАДИЙДИР!

АТОҚЛИ ДАВЛАТ ВА ЖАМОАТ АРБОБИ, ЁЗУВЧИ ШАРОФ РАШИДОВ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 75 ЙИЛЛИГИНИ МУНОСИБ НИШОНЛАШ ХУСУСИДА

ОЧИҚ ХАТ

ТАРИХДА шундай шахслар борки, уларнинг таржимаи ҳоли мамлакат тарихи билан чамбарчас боғланиб кетгандир. Бундай кишиларнинг босиб ўтган йўлини тарихдан сидириб ташлашга уриниш бориб турган нодонликнинг ўзгинасидир. Тарихий шахслар ўз ўрнига қўйилмас экан, бундай тарих кемтикликка маҳкумдир. Бундай кемтикликни ўз даври тикламаса, келажак албатта тиклайди. Вақт буюк ҳакам, у ҳамма нарсани ўз ўрнига қўяди.

Шароф Рашидов бизнинг мамлакат тарихида ана шундай ўрин тутган шахсдир. У халқ қалбида ўзига хос ўчмас ҳайкал қолдирди, тиригидаёқ бутун Шарқнинг ифтихор билан тилга оладиган фарзандига айланди.

Бизнинг асримизда Шароф Рашидов номи ўзбек халқининг рамзи бўлиб жаҳонда янгради. Жаҳон уни атоқли адиб ва йирик давлат ва жамоат арбоби сифатида биларди ва тиригидаёқ тан олган эди. У давлат арбоби сифатида жаҳоннинг ўнлаб мамлакатларида бўлди ва ҳамма жойда халқларнинг меҳр-муҳаббатини қозонди. Ёзувчи Шароф Рашидовнинг асарлари дунёнинг қирқдан ортиқ тилларига таржима қилинди. У кенг қамровли ижодкор, меҳри-саховатли инсон, донишманд давлат арбоби эди. У ўз халқи қалбида ана шундай ўчмас из қолдирди.

...Шароф Рашидов 1917 йил 6 ноябрда Жиззах шаҳрида деҳқон оиласида дунёга келди. Отаси Рашид бобо Халилов дастлаб «Қизил карвон», кейинчалик Сталин деб номланган колхозда аравакаш, онаси Қуйсиной буви уй хизматчиси эди. Ака-ука пахтакорлар — Рашид бобо ва Ҳидир бобо Халиловларнинг довруғи эллигинчи йилларда республикада таралган эди. Пахта фронтида жавлон уриб чигит экқан, поча шимариб сув тараган, кетмон уриб ғўза чопган оппоқ чўққи соқолли бу икки мўйсафидни жиззахликлар яхши эслашади. Уларнинг бири — Шароф Рашидовнинг отаси, иккинчилари амакиси эди...

Шароф Рашидов 1933 йилда Наримонов номли етти йиллик мактабни, 1936 йилда Жиззах педагогика техникумини, 1941 йилда эса — Ўзбекистон (ҳозирги Самарқанд) Давлат университетини тамомлади. Университетда таълим олиш давомида у «Ленин йўли» вилоят газетасида аввал масъул котиб, сўнгра масъул муҳаррир ўринбосари ва 1941 йилдан масъул муҳаррир бўлиб хизмат қилди. 1941 йилнинг август ойида Шароф Рашидов журналистик қаламини жанговар қуролга алмаштирди ва фронтга жўнаб кетди. 1942 йилда Шимолий-Ғарбий фронтнинг 38-ўқчи бригадаси политруки катта лейтенант Шароф Рашидов оғир ярадор бўлиб юртига қайтди.

Шароф Рашидовнинг таржимаи ҳолига назар ташлаганда у билан ҳаётда ёнма-ён одимлаган сафдошлари ҳам унинг ҳайратомуз ҳаёт йўлидан чуқур завқланадилар. Бир неча вақт мактабда муаллим, вилоят газетасида масъул муҳаррир ва ниҳоят университетни тамомлаб, жанг майдонларини кечиб, қирғинбарот урушни ҳам бошдан кечирганда Шароф Рашидов эндигина 25 баҳорни қаршилаганди, холос. Бироқ у катта ҳаёт йўлини босиб ўтишга улгургани шубҳасиз эди. Булар барчаси унинг кейинги сермазмун ҳаёт йўлида айниқса асқотди.

Ўттиз ёшида «Қизил Ўзбекистон» республика газетасининг бош муҳаррири ва бироздан кейин Ўзбекистон Ёзувчилар Союзи Президиумининг ҳам раиси бўлди. Ўттиз уч ёшида Ўзбекистон Республикаси Олий Совети Президиумининг Раиси бўлган Шароф Рашидов ўша йилларда ва ундан кейин ҳам Совет Иттифоқи Республикалари тарихидаги энг ёш Президент бўлиб қолди. Бу олий вазифада 9 йил ишлаган Шароф Рашидов 1959 йил март ойида қирқ ёшида Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг биринчи котиби вазифасига сайланди. Шароф Рашидов бу юксак вазифада умрининг охиригача қарийб 24 йил ишлади.

Шароф Рашидовнинг таржимаи ҳоли қисқача ана шундан иборат. Унинг ҳаёт йўлини халқимиз чуқур миннатдорчилик ва катта ҳурмат билан ёдга олишини инкор этиб бўладими? Афсуски, ҳақиқатнинг кўзига чўп солганлар ҳам бўлди.

Беайб — парвардигор, дейдилар. Шароф Рашидовнинг инсонга хос хатолари бўлиши табиий. Бироқ марҳум шаънига отилган таъна тошлари адолатдан бўладими? Узоққа бормайлик, уч—тўрт йил муқаддам Шароф Рашидовни «оммавий қоралаш»га бўлган уринишни бир эслайлик: «Шароф рашидовчилик» деб аталган бўҳтонни ўртага ташлаган одамлар кимлар эди ўзи? Улар ўзларининг носоғлом, маиший бузуқ ҳаёт тарзи ва ўз халқига қилган хиёнатини нима билан ниқоблаган эдилар? Узоқ йиллар ўзбек халқига етакчилик қилган Шароф Рашидовдек мусаффо қалбли инсонни қоралаш аслида кимга ва нимага керак бўлган эди? Республиканинг биринчи раҳбарини қоралаш аслида унинг халқига обдон лой чаплаш учун керак бўлган эди. Бир гуруҳ аламзадалар хиёнатга эрк бердилар. Тарихда ҳам барча халқларнинг ўз ичидан чиққан хоинлар ана шундай йўл тутганлиги маълум. Бу эса Москванинг мустамлака сиёсатига ҳам мос тушарди. Йигирманчи ва ўттизинчи йилларда ҳам бизнинг тарихимизни обдон оёқ ости қилиш уларга ана шунинг учун керак бўлганди. Ўшанда ҳам халқни аввало ўз ичидан чиққан хоинлар сотганлиги маълум. Турор Рисқулов, Файзулла Хўжаев, Акмал Икромов, Султон Сегизбоев, Чўлпон, Фитрат, Абдулла Қодирий каби улуғ зотлар, Туркистоннинг минг-минглаб ардоқли фарзандлари босқинчилар ва хоинларнинг қурбони бўлган эдилар. Афсуски, 80-йилларда Туркистон узра қатағон қиличи яна кўтарилди. Бу қиличга дастлаб нега марҳум Шароф Рашидов дуч келди?

Бу саволга жавоб топишдан олдин собиқ Совет Иттифоқининг ҳамма регионларига бир назар ташлаш ўринли бўлур эди. Маълумки, тарихда ҳам умумқатағон мустамлака республикалар, барча миллату элатлар устига бирдай ёпирилган. Унинг даражаси турлича бўлса-да, тўфони бир хилда юз берган. Йигирманчи ва ўттизинчи йилларда ҳам шундай бўлган: қатағон бутун Совет Иттифоқини ва барча миллату элатларни бирдай ўз домига тортган. Бироқ қаерда аҳиллик ва бирдамлик, миллий ғурур бутун бўлса, ўша ерда талафот камроқ бўлганлигини кўрамиз!

САКСОНИНЧИ йиллар қатағонида ҳеч бир республика Ўзбекистончалик талафот кўрган эмас. Нега шундай бўлди? Нега бизнинг халқимиз энг оғир кунларга қолди? Нега бутун Иттифоққа «Ўзбек мафияси», «Ўзбеклар иши», «Пахта иши» каби даҳшатли айбномалар, халққа қарши қилинган бўҳтон бунчалар кенг тарқатилди? Саксонинчи йиллар қатағони нега Ўзбекистонни ҳаммадан кўпроқ ўз домига тортди? Нега биз Ўрта Осиёдаги ён қўшниларимиздан, барча-барчадан кўпроқ ва оғирроқ жароҳат топдик? Нега Гдлян ва Иванов бошлиқ жазо лашкари Амир Темурдек соҳибқирон Ватани, Ўзбекистондай тарихий ва қадимий бир республикани бунчалар бадном қилишга муваффақ бўлди? Дунёнинг яна қайси бурчагида 80-йилларда бунчалар кўп одам қамоққа ташланди? XX асрда жаҳоннинг қайси қитъасида халқ ардоқлаб дафн этган марҳум арбобни гўридан олиб, гўрга солдилар? Республика раҳбарларини Москва турмасида узоқ муддатли тутқунликда сақлаш каби бедодлик XX асрнинг босқинчилик ва мустамлакачилик тарихида яна қаерда, яна қай мамлакатда юз берганини ким билади?

Йўқ, бундай мудҳиш адолатсизлик на мустамлака Африкада, на мустамлака Ҳиндистон тарихида юз берганди. Чунки, у юртнинг хоинлари бунчаликка боришмаган! Бизда эса, на тирикларни, на марҳумни аядилар. На ватандошга, на миллатдошга раҳм-шафқат қилдилар. Кимнинг оёғи тойилса, иккинчиси унинг хизмат ўриндиғига ёпишди. Оқибатда биров йиқилганда бошқалар қарсак чалиб турдилар. Бир-бирини чалиш бошланди. Бизнинг халқимиз ана шундай оғир кунларни бошдан кечирди. Уруш жароҳатидан кам бўлмаган қора кунларнинг гувоҳи бўлди. Бироқ, бу кунлар ҳам бизга тарихдан, кечаги кунимиздан сабоқ бўлиб қолиши керак. Биз оқу-қорани танидик, одамларни одамлардан ажратишга муяссар бўлдик.

Марҳум Шароф Рашидов ҳоки совумай туриб, унга бурчак-бурчакдан тош отишлар бошланди. «Арслон»дан азият чеккан бўрилар ва тулкилар майдонга чиқишди. Аллаким унинг даврида адолатсизлик ва сиқувлардан узоқ йиллар азоб чекиб келган эмиш?.. Яна аллаким ҳукумат раҳбарлигидан четлаштирилиб, «террор» қилинган эмиш?.. Аслида бу «мунгли қўшиқ»ларнинг ижодкорлари ким ва улар ортида кимлар турганлигини халққа ақалли бугун — қора булутлар тарқаган кунда айтиб берсалар яхши бўларди! Шароф Рашидовни қора бўёққа чаплаш, Рашидов даврини, унинг атрофида турганларни, республика шаъни ва мавқеини қоралаш, маънавий ботқоққа чўктиришнинг аслида ўриш—арқоғи жуда баландда — КПСС Марказий Қўмитасида пухта ишлаб чиқилган эмасмиди! Ўзимиздан чиққан бир гуруҳ халқ хоинлари эса чуқур ўйланган бу макр-ҳийланинг юзларига озгина парда тортган нодон, шармсиз ўйинчилари эди, холос!

Агар чуқурроқ қаралса, ўз халқига, ўз юртига ва ниҳоят Шароф Рашидовга тош отганлар ҳам, қуллик, қарамлик, мустамлака, нотанти замоннинг қурбони бўлганини ўзлари ҳам сезмай қолдилар... Бугун халқ, эл-юрт олдида уларнинг икки юзлари ҳам қора! Улардан тавба-тазарру талаб қилишнинг ҳам ҳожати йўқ!

Хўш, Шароф Рашидов даври бизнинг республика халқимиз тарихида қандай ўрин тутади. Жонажон Ўзбекистонимиз санасида бу йилларни биз қандай эслаймиз? Бу давр хусусида халқ фикри ва вақт ҳукми қандай? Халқ ўзининг ўтмиш раҳбарини қандай хотирламоқда-ю, унга лой чаплаган бир гуруҳ тошотарларни қандай эсламоқда?

Халқ баҳоси ҳақида фикр юритадиган бўлсак, бу борада худога минг шукурки, энг оғир йилларда ҳам халқимиз Шароф Рашидов хусусидаги ўз хулосасидан заррача чалғиган эмас! Бизнинг бунга имонимиз комил! Шароф Рашидов асарлари ва унинг портретлари минглаб ўзбек хонадонида ардоқланиб, сақланиб келаётганига ҳар биримиз гувоҳмиз. Шароф Рашидов номи халқ қалбида яшамоқда!

Маълумки, Шароф Рашидов ҳақида бор ҳақиқатни айтиш жасорати Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов номи билан боғлиқ. Ислом Каримов республика Олий Кенгаши минбаридан илк бор Шароф Рашидов номини тилга олганда Олий Кенгаш депутатларининг гулдурос қарсагидан зал қалқиганини ойнаи жаҳондан бутун мамлакат кўрди ва халқ орзиқиб кутган бу манзара ҳамон кўз ўнгимизда! Республика қишлоқ хўжалиги илғорлари қурултойида Халқлар дўстлиги саройининг ларзага солган қарсак ва ҳаяжон ҳам Шароф Рашидов номини тилга олиш билан боғлиқ бўлганлигини ким эсламайди, дейсиз! Яқин ўтмишда ҳар икки залда марҳум Шароф Рашидов номига бўҳтонлар ёғдирилганда ҳам мана шу залларнинг деворлари гувоҳ эди! Мустамлака замин бундай адолатсизликка бардош берган, сукут сақлаган эди. Босқинчилар оёғи остида неча бор ноҳақ топталган она замин ўз фарзанди сиймосида яна бир бор бешафқат, хиёнаткорона топталган, камситилган ва лойга қорилган эди! Буларнинг барчаси 20 миллион республика халқи кўзи олдида ижро этилди! Энг даҳшатлиси, барча мудҳиш қарорлар халқ номидан амалга оширилди! Ўз халқининг иродасига қарши борган бир гуруҳ қора юраклар ана шундай қабиҳликкача бориб етдилар!

Биргина мақолада биз Шароф Рашидов даврига баҳо беришга уринмаймиз ва бунга даъво ҳам қилмаймиз. Шароф Рашидовга, унинг республикага раҳбарлик қилган салкам чорак асрлик даврига ўша йилларнинг осмонўпар қурилишлари, республика харитасида пайдо бўлган ўнлаб шаҳарлар, вилоят ва район марказлари, шарқираб оққан каналлар, минглаб километрлик йўллар, қолаверса, Мирзачўл, Қарши, Жиззах, Ёзёвон, Сурхон-Шеробод қўриқлари, ўнлаб ГЭСлар ва ГРЭСлар, юзлаб завод ва фабрикалар гувоҳлик бериб турибди! Уларнинг кўплари пойдеворида Шароф Рашидов абадиятга қўйган тарихий «авлодларга мактублар» хати бор!

Шу жумладан, Шарқдаги энг муҳташам ва мукаммал сарой саналмиш Халқлар дўстлиги қасри пойдеворида ҳам Шароф Рашидов қўли билан битилган «мактуб» жой олган... Токи ер юзида бу муҳташам бино ва саройлар қад ростлаб турар экан, Шароф Рашидов номи яшайди! Шароф Рашидов номи устидан бир неча хусумат чизиғини тортиш билан унинг номини тарих саҳнасидан ўчирдик, бу билан марҳумни абадул-абад жарга қулатдик дейиш кўрлик ва нодонлик-ку, ахир!

Инсоф билан айтганда, Амир Темур давридан кейин Ўзбекистонда бундай қурилишлар рўйхати ва чегараси бисёрмиди? Ахир улуғ бобокалонимиз Амир Темурни ҳам тарих қаърига қанчалар чуқур кўмдик, бадном қилдик деганларнинг барчасининг номи тарих саҳифасидан ўчиб битди, онда-сонда яккам-дуккам қолганлари ўзи чаплаган бўҳтон ботқоғида шармандаи-шармисор, бироқ улуғ ва буюк соҳибқирон Амир Темур номи яшамоқда!

Айрим ҳолларда узоқ ўтмиш ва тарихдан яхши хабардор бўлмаганлар даврасида Шароф Рашидов шаънига яна бир бўҳтон оғиздан-оғизга кўчиб юргани қулоққа чалинади. Бу Орол қисмати билан боғлиқ фожиадир. Биз Шароф Рашидов Орол қисмати ва тақдири хусусида алоҳида қайғуриб келганлигига гувоҳмиз. Биз яна шунинг шоҳидимизки, Шароф Рашидов яшаган ва раҳбарлик қилган замонда Оролнинг қисматида бирон бир жиддий ўзгариш ясаш амалда мумкин эмасди! Лекин шунга қарамай, Шароф Рашидов Сибирь дарёларини Оролга оқизиш хусусидаги ҳақли равишда «Аср лойиҳаси» деб ном олган тарихий лойиҳани кун тартибига қўйган ва уни ўз пайтида Москва яккаҳокимлиги шароитида ҳам етарлича ҳимоя қила олган эди! Бироқ Ш. Рашидов вафотидан кейин унинг қабрига тош отган хоинлар ва гумроҳлар бу лойиҳани ҳам ўзбекнинг кўпдан кўп бойликлари каби бой бердилар! Ҳатто ўзимиздан чиққан гумроҳлар ўша қатағон йилларида бу лойиҳага ҳам уялмай-нетмай тош отиб майдонга чиқдилар. Миллиардлаб сўм харажатлар кетган лойиҳа ҳам тинчиди, Орол ҳам куригандан қуриди!

ЯНА бир тарихий ҳақиқатни эслатиб ўтиш жоиздир. Орол кўҳна тарихда ҳам бир неча бор қуриб битган, айрим ҳолларда унинг ўрнида туз конларигина қолган ва асрлар давомида яна денгиз ўзининг лиммо-лим ҳолатига қайтган. Албатта, у пайтларда ҳеч ким денгизнинг ер юзидан барҳам топишига аллақандай бир шахс ёки ҳукмдорни сабабчи қилиб кўрсатмагани аниқ. Тарихдан маълумки, Орол чўкканда Каспий тошган ва аксинча Орол ўз ҳолига қайтганда Каспий денгизи чўкканлиги кузатилган. Албатта бунинг заминини тарихий манбалардан излаш ва асослаш керак бўлади... Яна шу нарса ҳақиқатки, Орол сувини Шароф Рашидов ёки бошқа биронта раҳбар чет элга сотмаган! Уни биз юқорида эслаб ўтган Мирзачўл, Қарши, Жиззах ва бошқа чўллар бағрида ўзлаштирилган миллион гектарлаб экин майдонлари сипқоргани ҳам аниқ! Республика озиқ-овқат маҳсулотининг учдан икки қисми ана шу чўллар бағридан юлиб олинган янги ерлар чекига тўғри келишидан ўша кароматчилар хабардормикинлар? Қолаверса, Оролдек денгиз хусусида жавобгарликни бир шахснинг зиммасига ортиш ҳам инсофдан эмаску! Орол тақдири собиқ Иттифоқнинг беш республикаси ва Афғонистон давлатининг аграр сиёсати билан ҳам боғлиқ эканлигини унутмаслик лозим.

Эндиликда баъзи бировлар 80-йиллар бизнинг республикамизда юз берган кўргуликларни «қайта қуриш» сиёсати билан боғлашга уринадилар. Бу ҳам асосий сабаб эмас, албатта. «Қайта қуриш» фақат бизнинг республикада эсган тўфон эмас. Агар 80-йилларнинг ўрталарида кечган сиёсий мустамлакачилик хуружини назардан ўтказар эканмиз, Марказдан сиёсий ва жисмоний қатағонни Қозоғистондан бошлашга уриниш бўлганлигини кўриш мумкин. Бироқ марказ бунинг уддасидан чиқа олмади. Чунки қозоқ ёшларининг миллий ғурури бунга йўл бермади. Қозоғистоннинг кўп йиллик раҳбари, узоқ йиллар Шароф Рашидов билан ёнма-ён қадам ташлаб келган Динмуҳаммад Қўнаевнинг ўрнига марказдан Колбиннинг тайинланишини қозоқлар миллий ҳақорат деб қабул қилдилар. Оқибати ўзингизга маълум. Олмаота бир неча кун ёшлар қадамининг зарбасидан ларзага келиб турди. Лекин мустамлакачилик сиёсати чекинмади. Ўша йилларнинг руҳиятига нисбатан олганда, бу табиий эди, чунки Қозоғистонни қўллаб-қувватлагувчи бағри бутунлик, ҳамжиҳатлик қўшни республикаларда топилмади. На қондош Туркистон республикалари, на Кавказ ортида қозоқ ёшларининг миллий озодлик интилиши ўз акс-садосини топмади. Колбин ўз ўрнида қолди, бироқ унинг қонли қиличи аллақачон қўлдан тушган эди. Қозоқ газетларининг ёзишича, дастлабки кунларданоқ Колбиннинг қўлидан қозоқ тили луғати тушмади ва натижада, у ҳар бир тонгни қозоқча «ассалом»дан бошлашга мажбур бўлди. Натижада, қозоқларнинг миллий ғурури, миллий ҳамжиҳатлиги устун келди, Қўнаевнинг бошида айланган қора булутлар нисбатан бир мунча барвақт тарқаб кетди, оқсоқолнинг Олмаота марказий майдонидаги ҳайкалига ҳанузгача гард қўнгани йўқ. Бу билан қозоқлар биргина ўз раҳбари Қўнаевни ёки унинг тош ҳайкалинигина эмас, тарих олдида қозоқнинг шаъни ва миллий ғururини ҳам сақлаб қола олдилар!

Бизда эса, афсуски, бунинг тескариси бўлди! Бир гуруҳ маҳаллий раҳбарларимиз «халқ номидан» марҳум Шароф Рашидов қабрини кўчириш ва марҳум билан ҳисоб-китоб қилиш пайига тушдилар! Афсуски, уларнинг деярли барчаси Шароф Рашидов талабалик партасидан тарбиялаб вояга етказган шогирдлар, узоқ йиллар ёнма-ён ишлаган сафдошлар, бир неча бор мансабдан-мансабга кўтарилиб, Шароф Рашидов қўлидан қайта-қайта оқ фотиҳа олган кўрнамаклар эди! Сотқинлар номини келтириб ўтиришга бугун ҳожат йўқ, деб ўйлаймиз. Халқимиз уларни номма-ном билади! Кейинчалик уларнинг кўпларини Шароф Рашидовнинг арвоҳи урди! Бир қисми ўзлари манманлик ва нодонлик билан қазиган чоҳга ўзлари қулаб, зиндонларга тушдилар, қолганлари ҳам эл-юрт олдида шармисор бўлишди! Эндиликда уларнинг айримлари ўтмишдаги ўз қилмишлари учун тавба-тазарру хотираларини ёзиб, матбуотларда эълон қилишга ошиқмоқдалар. Кеч бўлса-да, инсоф ва диёнат қўзғалганига шукур. Бироқ бир қисмлари қоронғуни кутган чаён каби пайт пойлаб, ўзларининг эски инига кириб кетишди. Бироқ биз уларни таъна тоши отиб, безовта қилиш ниятидан йироқмиз.

Биз Шароф Рашидов даврига баҳо беришда яккаҳокимлик қилишни истамаймиз. Ўйлаймизки, бошқалар ҳам ўз фикрини айтадилар ва биз ҳар қандай эътирозни қабул қилишга, баҳсга баҳс, мушоҳадага мушоҳада билан жавоб қилишга тайёрмиз! Шу ўринда биз унда-бунда минғиллаб айтилган яна бир таънага жавоб бериб кетишни ўз бурчимиз деб биламиз. Бу Шароф Рашидов кўксига қадалган ҳукумат мукофотлари хусусида. Унинг мухолифлари Шароф Рашидовни «мукофотпараст» деб жар солишдан тоймадилар. Бу нечоғлик ҳақиқатга мос тушади?

Маълумки, Шароф Рашидов деярли 34 йил бошқарган республиканинг ўзида ҳам ўнлаб олий даражадаги мукофотлар мавжуд эди. Турли-туман соҳаларнинг лауреатидан тортиб, арбоблик унвонларигача инъом этиш республиканинг ўз эмин-ихтиёрида эди. Шароф Рашидов неча ўн йиллар шу унвону мукофотлар тақдирини ҳал қилувчи шахс бўлиб, республика теппасида турди. Инсоф билан айтганда, шу мукофотлар ва унвонларга унинг муносиблиги хусусида шубҳа ҳам йўқ эди. Бироқ неча ўн йиллар давомида у республика миқёсидаги ҳар қандай мукофоту унвонлар ҳавасидан ўзини сақлай билди! Ўз қўлидаги мукофотлардан биронтасига қўл чўзмади ва кўз олайтирмади! Қулоқбошида туриб, бирон марта ўз кўнгил чарбоғига сув очмади. Тўғри, унинг кўксида жанговар орденлари билан бир қаторда Москва инъом этган ўнта Ленин ордени, икки марта Қаҳрамонлик унвони, Ленин мукофоти лауреати каби ўз даврининг олий мартабали нишонлари жой олганди. Бироқ бу мукофот ва унвонлар Шароф Рашидовнинг ёлғиз ўзига тегишли эдими? Ахир бу мукофотлар республиканинг умумиттифоқдаги юксак мавқеини ҳам белгилар ва шубҳасиз қай даражададир республикага бўлган ҳурмат ва эҳтиромни ҳам таъминлар эди-ку! Қайсидир республика вакилининг Сиёсий бюро таркибида бўлиш-бўлмаслиги якка бир шахснинг эмас, балки бутун бир республиканинг ҳам фахри бўлганлигидан наҳотки кўз юмиш мумкин? Бу ҳақиқатдан кўз юмиш эмасми? Хўш, Шароф Рашидов бу мукофотлардан қай бирини ўзи билан олиб кетди?

Шароф Рашидовнинг Москва томонидан мукофотлар ундириш ёки тақдирланиши унинг мукофотпарастлигини кўрсатувчи мезонми? Буюк кишиларнинг тарихдаги ўрни ва хизматини майда-чуйда нарсалар билан камситиш адолатданми? Тошкент зилзиласи куни тонг саҳарлаб Иттифоқнинг биринчи раҳбарларини Москвадан Тошкентга тортиб келиш, зилзила оқибатларини тугатиш учун миллиард-миллиард сўмлаб маблағ ва ёрдам ундириш, Ўрта Осиё ва Қозоғистонда биринчи, Иттифоқда тўртинчи метрони Тошкентда қуриб, қисқа муддатда ишга тушириш каби сиёсий ва иқтисодий аҳамияти бир-биридан кам бўлмаган оламшумул воқеаларнинг бошида туриш фақат Шароф Рашидовга муяссар бўлган эди!

Табиийки, Шароф Рашидов — давр фарзанди. Ҳар бир шахсга баҳо берганда, албатта, ўша даврнинг мураккаб ижтимоий-сиёсий шароитларидан келиб чиқиб иш тутиш лозим! Ҳар бир даврнинг ўз ўлчов тоши борлигини унутиш адолатсизлик бўлур эди! Шароф Рашидовнинг аламзада мухолифлари унинг ҳар бир хайрли қадамидан ана шундай адолатсизлик нуқсини топишга уриндилар.

МАРҲУМ Шароф Рашидовга қўйилган айбномалардан яна бири — «Пахта иши» деб номланган эди. Бу сиёсатнинг ортида ҳам кимлар турганлигини бугун ўзбек халқи яхши билади. Бир пайтлар Гдлян ва Ивановлар бошлиқ жазо отрядининг номи тилларда «достон» бўлди. Жазо отрядининг ортида турган кучлар узоқ пайт пинҳоний сиёсат олиб бордилар. Разил ва баттоллиги бирмунча кеч фош бўлган Лигачев, Разумовский, Могильниченко, Бессарабов, Смирнов, Понамарёв каби КПСС Марказий қўрғонида ин қуриб олган риёкорлар ортида ким турганлиги ҳам кўп вақт сир сақлаб келинди. Бу Горбачев эди! Горбачев ва горбачевчилар ўз юртида кимни сотиб, кимга сиғинганини муҳокама қилиш бизнинг ишимиз эмас, бироқ бизнинг она Ўзбекистонда бўлган барча бедодликлар ва қирғинлар тепасида ана шу мулойим, бироқ муғомбир шахс жилмайиб турганлигини бугун яхши биламиз. Бугун у ҳам ўз қилмишига яраша қисмат топганлигини кўриб турибмиз. Бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас. Тепада ҳаммасини адолат тарозусида бехато ўлчаб турувчи Оллоҳ бор!

Бироқ «Пахта ишида» биз барчани бир варакай оппоқ эди дейиш фикридан йироқмиз. Барча соҳаларда бўлгани ва барча минтақаларда учрагани каби, жиноий гуруҳлар пахта етиштириш ва тайёрлаш соҳасида ҳам мавжуд эди. «Пахта иши» ниқобида бутун бир халқни қаллобликда, ўғирликда айблаш эса мутлақо ноҳақлик, ана шу бўҳтоннинг илдиз отишида ҳам ўз халқимиз ичидан отилиб чиққан хоинлар ва аламзадалар иш берди. Улар жазо отряди тўдалари қанотига бирикиб, Шароф Рашидовга садоқатли кишиларни «фош» этиш билан шуғулландилар. Одамлар узундан-узоқ «рўйхат» асосида қамоққа олинарди. Бундай «рўйхат»лар ҳар бир вилоят учун алоҳида тузилган эди. Унинг ижодкорлари бугун турли-туман минбарлардан адолат, садоқат хусусида сафсата сотиб келадилар. Бундай жазо рўйхатларини Гдлян билан «қўлни-қўлга берган» олий мартабали «раҳбар»ларимиз, республикага оталиқни даъво қилган «фахрийлари»миз, қанчадан-қанча «арбоб»ларимиз «жазо рўйхатлари»ни тузиш билан шахсан шуғулланганлигини қандай унутиб бўлади? Афсуски, фактлар шуни тасдиқлайди! Айни пайтда, «Пахта иши»нинг батамом чок-чокидан сўкилиб, ўзбек халқини бу бўҳтон балосидан халос қилиш ва минг-минглаб жабрдийдаларни оқлаш, ва борингки, бир қисм айбдор шахсларни афв этиш каби юксак ватанпарварлик, халқпарварлик ва инсонпарварлик жасорати ҳам Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов номи билан боғлиқ эканлигини эндиликда ҳамма билади!

Шунингдек, Шароф Рашидов ҳақидаги адолатли сўзни биринчи бўлиб айтиш жасорати ҳам айнан Ўзбекистон Президенти номи билан боғлиқ бўлди. Айни пайтда Ислом Каримов Шароф Рашидовга бўлган шахсий садоқатини эмас, балки халқнинг Шароф Рашидовга нисбатан бўлган самимий муносабатини, меҳрини, садоқатини ифодалаганига шубҳа йўқ. Бу эса, Ўзбекистон Президентига ҳақли равишда халқ меҳрини яна ҳам товлантирди.

Ушбу Очиқ хат Шароф Рашидовни оқлашни ёки кўкларга кўтаришни ўз олдига мақсад қилиб қўймайди. Дарвоқе, Шароф Рашидов руҳи на оқлашга, на мақтовга муҳтож эмас. Халқимиз аллақачон унга ўз қалбидан кенг ўрин берган. Бизнинг ушбу мурожаатимиз Шароф Рашидов ҳақидаги ягона бир ҳақиқатни эслатиб ўтиш бўлади, холос. У ҳам бўлса, Шароф Рашидовнинг яқинлашиб қолган 75 йиллигини унинг Ватани — Ўзбекистонда муносиб нишонлаш ҳақидаги даъватдир.

Атоқли давлат ва жамоат арбоби, адиб Шароф Рашидов тиригида бирон бир ёшини нишонлашга йўл қўймаганлиги ҳам ҳақиқатдир. Шахсан унинг ўзи на 50, на 60 ва на 65 ёшини нишонлашга ижозат этмаганди. Биз буни яхши биламиз. Ҳатто бу ҳақда республика матбуотида яккам-дуккам пайдо бўлиб қолган учуруқ мақолалар ҳам унинг жиддий эътирозига сабаб бўлганлигидан ҳам яхши хабардормиз. Шароф Рашидов республикада минг-минглаб олимлар, ёзувчилар, маданият ва санъат арбобларининг, деҳқонларнинг юбилей тўйлари бошида турган эди. Бироқ, ўзига келганда у ҳамиша ва ҳар қандай юбилей тантаналарини қатъий суриб келарди. Унинг 70 йиллиги марҳумга тош отишлар авжга минган, оиласи, дўстлари, сафдошлари ва шогирдларининг маънавий ва жисмоний террор кунларига тўғри келганди!

Бугун Шароф Рашидов номи ва руҳи абадий биз билан бирга, унинг номи район, хўжалик ва шоҳкўчаларга қайтмоқда. Халқнинг иродаси ва талаби билан шундай бўлаётганига шубҳа йўқ, албатта. Адолат эртами-кечми тикланиши табиий эди. Шароф Рашидов шахси хусусида инсоф ва диёнатидан кечган айрим «арбоб»лар адашганда ҳам халқимиз заррача адашган эмас. Халқимиз Шароф Рашидовга бўлган ихлос ва сўнмас муҳаббати ва ихлосидан бир қадам ортга чекинган эмас! Радио, телевизорлар соқов, газета ва журналлар мажбуран гунг бўлганда ҳам халқ вакиллари тўйу маъракаларда, кўча-кўйларда ва ниҳоят, ўз қалбида унинг шаънини улуғлашни бир зум канда қилган эмасди!

Бас, шундай экан, халқ иродасига яна бир бор қулоқ осайлик: Шароф Рашидовнинг 75 йиллик тўйини умумхалқ тўйига айлантирайлик! Яхшилик ва эзгуликнинг эртами-кечми адолатсизлик ва ноҳақлик устидан тантана қилиши муқаррарлигига одамларни ишонтирайлик!

Яна шуни ҳам мардларча тан олиш кераки, Шароф Рашидов тақдири хусусида биз барчамиз ўзимизни маънавий жавобгар санаймиз ва буни эътироф этишимиз лозим. Начора, Шароф Рашидовга отилган туҳмат тошларига ўша пайтда кўксимизни биз ҳам тутиб бера олмаганмиз! Бешта, ўнта, юзта одам бу тошлар йўлини тўса олмас ҳам эди! Тўҳмат тўфони шу қадар кучли эдики, маълум муддат уни тутиб қолиш ихтиёрдан ташқари ҳолат кўринарди. Лекин кўплар қатори биз ҳам ич-ичимиздан эзилганмиз, эртами-кечми адолат қуёши балқиб чиқишидан умидвор бўлганмиз.

Ниҳоят, адолатли кунлар келган экан, марҳум устозимиз, дўстимиз, сафдошимиз, асримиз алломаси, халқимизнинг ардоқли фарзандларидан бири Шароф Рашидов руҳи олдидаги қарзимизни узайлик. 33 ёшида Ўзбекистон Президенти қилиб сайланган Шароф Рашидов ёзувчи ва давлат арбоби сифатида бир неча бор муборак ёшини нишонлашга маънавий ҳақли эди! Бироқ у юқорида айтганимиздек, бунга ҳеч қачон йўл бермаганлигини кўплар яхши билади. Табиатан туғма камтар, камсуқум, оддийлик томир-томирига сингиб кетган ва шу хислатлари билан ҳам ғоятда донишманд, буюк шахс бўлган Шароф Рашидов руҳи олдида биз, унинг замондошлари анча-мунча қарздормиз.

Биз Ўзбекистон фуқароларига, Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовга, кўп миллатли республика зиёлиларига, шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларига, барча-барчага мурожаат қиламиз:

Шароф Рашидов 75 йиллик тўйи юзасидан тадбирлар белгиланса, бир умр мустамлака сиёсати алангасида тўлғаниб келган буюк арбобнинг муътабар ёшини муносиб нишонлашга чорлаймиз. Бу борада республиканинг бир қатор вақтли матбуотлари, жумладан, «Ўзбекистон овози», «Халқ сўзи», «Ўзбекистон адабиёти ва санъати», «Туркистон», «Жиззах овози» газеталари ва «Гулистон», «Мулоқот» журналлари ҳеч қандай даъватни кутмасдан бошлаган ибратли ташаббуслари мақтовга сазовордир. Бироқ Шароф Рашидов марҳаматидан кўп бор баҳраманд бўлган Ўзбекистон телерадиокомпанияси, Ўзбекистон илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар студияси, «Ўзбектелефильм» студияси ва бошқа бир қатор вақтли матбуот нашрлари ақалли марҳум шаънига отган ўз тошларини қайтиб олишни ҳам ўйламаётирлар. Мана шундай бир пайтда томошабин бўлиб туриш инсофдан эмас, албатта.

Ўйлаймизки, Ўзбекистон жаҳонга таниқли бўлган, Шарқда маълум ва машҳур ўз фарзанди Шароф Рашидовнинг катта синовлардан ўтган 75 йиллигига бефарқ қараб турмайди. Бу кун кўп миллатли Ўзбекистоннинг умумхалқ тўйига айланиб кетишига шубҳа йўқ. Биз адолат тўла тантана қилишини истаймиз. Шароф Рашидов халқ қалбида эди ва халқ меҳри унга абадийдир!

И. Ҳ. ЖЎРАБЕКОВ (Ш. Р. Рашидов таваллудининг 75 йиллигини ўтказиш Ташкилий қўмитаси раиси), Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ (масъул котиб); Ташкилий қўмита аъзолари: Ч. АБДИРОВ, П. М. АБДУРАҲМОНОВ, Э. БОТИРОВ, Д. С. ЕДГОРОВ, Б. ЖАЛОЛОВ, Жамол КАМОЛ, М. ЖУМАНИЁЗОВ, ЗУЛФИЯ, С. МАМАРАСУЛОВ, Муҳаммад ЮСУФ, З. МУҲАММАДЖОНОВ, У. З. ОЛИМОВ, А. ОРИПОВ, А. ПАЙҒАМОВ, Б. РАПИҒАЛИЕВ, Б. РАҲИМОВ, С. Д. САЙДАЛИЕВ, М. САЛОҲИДДИНОВ, М. М. РАСУЛОВ, О. У. САЛИМОВ, Э. ТУРСУНОВ, М. Б. УМУРЗОҚОВ, А. И. ФОЗИЛБЕКОВ, И. ФАЙЗУЛЛАЕВ, ШУКРУЛЛО, Қ. ХОЛМИРЗАЕВ, Ш. Ғ. ЯҲЁЕВ, К. Н. ЯШИН, М. ҚАЮМОВ, М. ҚОРАБОЕВ.

● **Изоҳ:** Шароф Рашидов ҳаёти ва ижодига оид хотиралар, ҳужжатлар, суратлар ва фикр-мулоҳазаларингизни қуйидаги адресга юборишингизни сўраймиз. «Тошкент шаҳри, Мустақиллик майдони, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасига, Ш. Р. Рашидов юбилейи комиссиясига».

тел: 39-80-41, 39-80-57, 39-55-15.

Ҳаёт сабоқлари

ЁДИНГДА ТУТ, СИНГИЛЖОН!

УЧ-тўрт кунлик очлик азобига чидаш мумкин. Балки зимистонда яшашга ҳам кўникса бўлар. Бироқ хонадонда сен бўлмаган кун ёлғиз уйнинг «ютворишидан» қўрқаман, онаси.

* * *

ЭРКАК қачонки турмуш қийинчиликларини гап билан эмас, амалий енгишни ўргансагина оилада ҳақиқий устунликка эришади.

* * *

ОНА дейди: «Ойнаи жаҳон» да «Робин Гуд» номли кино бўляпти. Кўрсангчи болам». Ўғил: «Қўйсангизчи ойи, бу фильм менга тўғри келмайди, болаларга мўлжалланган экан». Энди ўн бир ёшга кирган болакайнинг жавоби кишини ўйга толдиради. Фарзандларимизнинг мана шундай «улғайиши» мени ташвишга солади.

Саъдулла ШОДИЕВ.

ЁНИМДА БОРИНГГА ШУКР

(Юракдаги фалсафий чизгилар)

МУНГЛИ КЎЗЛАР

АЁЛ кўзида ёш қалқиди... Ажиб бир тушкунлик, ажиб бир мунглилик. Ажиб бир кўнгил ғашлиги-ю дил хасталиги... Ажиб бир руҳсизлик, ажиб бир кайфиятсизлик... Ана шу ёш қалқиган мунгли кўзларга икки оғиз ширин сўз топиб тасалли берай десанг тилинг айланмайди...

Мунгли кўзлар... У кимдандир мадад кутгандай умид билан термулади. Ана шу кўзларга мадад бериш ниятида жилмайишга уринасан.

Яна хаёл олиб қочади. Бирданига хушёр тортасан. Қўлингга қоғоз, қалам оласан. Ёзасан, ёзаверасан. Ва ниҳоят хақиқат, адолат тантана қила бошлайди: энди аёл мамнун, аёл бахтиёр. У кулаяпти, юракдан қаҳқаҳа отиб кулаяпти. Кўзларида ёш кўринаяпти. Бу севинч, қувонч ёши... Хуллас, ҳақиқат, адолат тантана қила бошлайди. Минг афсуски, бу қувончдан бир сесканиб кўзлар очилгач у ё туш бўлиб чиқади ёки бир ўткинчи хаёл...

Ҳа, аёл кўзида бемаҳал ёш қалқимасин. Аёл йиғласа табиат йиғлайди, олам йиғлайди, бутун борлиқ йиғлайди. Аёл йиғласа замин титрайди, асаблар қақшайди, қалблар вайрон бўлади. Шу боис бизни турмуш тарзимиз, хатти-ҳаракатимиз аёл юкини енгиллашни, ишлаши ва яшаши учун етарли шарт-шароитлар яратиш, унинг қалбини ҳар қандай ғубордан тозалаб, руҳини кўтаришга қаратилмоғи керак.

Мунгли кўзлар... Қани энди бир мўъжиза рўй берса-ю толиққан, хира тортган бу кўзлар қуёш ёғдусидек чарақлаб равшан тортса. Қувноқ нигоҳ ташлаб бутун борлиқни нурафшон этса...

Ноумид шайтон дейдилар... Зулматни ер ютиб, эртаклардаги каби бахтли замон тонги ёришаётган бўлса ажаб эмас...

ЖОН ШИРИН

ШИРИН жондан кечиш осонми? Қўлингга зирапча кирса қанчалар жонинг оғрийди... Кейинги вақтларда шундайин бир офат бино бўлдики, бу ҳақда очиқ айтмасак бўлмас. Матбуотда ўнлаб, юзлаб хотин-қизлар ўзларига ўт қўйиб, ўзларини осиб, поезд тагига ташлаб нобуд бўлаётганликлари ҳақида кўплаб мақолалар ёзилмоқда. Бироқ ана шу фожиаларни шарҳлашда шу кунимиздаги иллатларни ҳам рўйи-рост шарҳлаш зарур.

Ҳамон зулм бор, золим бор. Ҳамон эзиш бор, эзилиш бор. Ҳамон хорлик бор, зорлик бор. Бир қарашда кўзга кўринавермайдиган ана шундай қора шарпаларни мажақлаб ташламас эканмиз юртимиз обод, элимиз шод бўлмагай.

Аёл — гулдан ҳам нозик. Унинг чеҳрасига бир назар **ташланг-а, сизга кўп нарса аён бўлади: бири ғамгин, бири қувноқ, бирида қаҳр-ғазаб, яна бирида нафрат, бирида** ғам-ғусса, ўкинч, бирида қўрқув, ваҳима. Бошқа бир асаби қақшаган онаизорда талваса, яна бирида эса васваса. Нега шундай? Жавоб шундан иборатки, биз аёлларни унутиб қўйдик. Уларни ўз ҳолига ташлаб қўйдик. Улар ҳақида ғамхўрлик қилмаяпмиз.

Гапнинг тўғриси яхши. Аёлларимизга меҳр етишмайди. Аёл зоти гул табиат, парваришталаб, меҳрталаб. Биз бу ҳақда унутмаслигимиз керак.

МУҚАДДАС

АЁЛ буюк зот. Унинг таърифини куйламаган санъаткор, шеърга солмаган шоир, тасвирлаб кўрмаган мусаввир бу оламда топилмас. Аёл —оддийгина инсон эмас, уни бутун бир қитъа десак бўлади. Чунки унинг бағри коинотдек кенг, қалби уфқдек бепоён, меҳри қуёш каби илиқ, дили эса булоқ сувидек мусаффодир.

Замирида олам-олам маънони жо қилган бу сўзни инсоният пайдо бўлганидан таърифлайдилар. Умримизнинг меъморлари — оналар, муҳаббат ва садоқат рамзи бўлмиш ёр, қувонч ва ташвишларимизга ҳамнафас опа-сингилларимиз, қизларимизнинг мадҳи ҳар қанча эъзоз ва эътиборга лойиқ.

Тасаввур қилинг, аёл киши уйда уч-тўрт кун бўлмаса ҳаммаёқ издан чиқиб кетади. Уйда саранжом-саришталик йўқолади. Ивирсиганидан бу уйга оёқ қўйиб бўлмайди. Уйдан файз, барака кетади. Оиладаги аҳиллик, иноқликка дарз кетади. Дарҳақиқат, ҳаётни аёлсиз тасаввур қилиб бўлмайди.

Она — буюк зот, унга буюклик ярашади. Она меҳри, муҳаббатини ҳеч нарсага қиёс қилиб бўлмайди. Айниқса онанинг фарзандга бўлган меҳрини таърифлашга илож йўқ. Сўз ожизлик қилади, қурби етмайди. Она меҳри шу қадар юксакки, уни фақат ўз қалби, ўз юраги ҳис қила олади холос.

Ҳақли савол туғилади: фарзандлар-чи? Оналаримиз оқ сутини оқлаяпмизми? Қайдам...

Ҳаёт қанчалар ташвишли бўлмасин яшаш завқли. Чунки ана шу сермашаққат ҳаётимизни оқила аёлларимиз янада сокинлаштириб, янада обод, янада кўркам қилиб турибди.

Аммо аёл тақдирига бепарволик, лоқайдлик билан қараш бизга ўта қимматга тушди. Худони берган куни оила ажрашиб турса... Жумҳуриятимизда 1950 йилда 674 та ажралиш бўлса, 1987 йилга келиб 29169 тага етди. Шунинг учун бўлса керак, бизда тирик етимлар сони кундан кунга ортиб бормоқда. Шу кунларда уларнинг сони жумҳуриятимизда 28 мингдан ошиб кетди.

Бағритошликни қарангки ҳар йили Тошкент шаҳридаги мавжуд 12 та туғруқхонада кўзи ёриган 250 ға яқин она ўз боласидан воз кечади, 30 та она эса ўз боласини кўчақўйларга ташлаб кетади. Жумҳуриятимизда ҳозир 29 та болалар уйи, 57 та мактаб-интернат бор. Буларда тарбияланаётган 6300 дан ортиқ боланинг 90 фоизи тирик етимлар, яъни ота-онали «етимлардир».

Улар, она меҳри нималигини билмайдиган, ота бағридан бегона, она сути, она алласидан бенасиб болалар, афсуски. Ҳали бизда бундай ота-оналарни жазолашга қонун ҳам ожизлик қилиб турибди. Аммо огоҳ бўлмоқ керакки, ҳаётнинг ўз қонуни, ўз фармони бўлади. Олий фармон— бу виждон ҳукми, халқ ҳукми қолаверса, тангри таолло ғазаби...

САДОҚАТ

ЁШЛИКДАГИ муҳаббат асов дарёга ўхшайди. Тўлиб-тошиб жўшқин оқади. Ёши ўтган сайин у мураккаброқ тус олади: жиддийлашади, ғамгинлашади. Бунда одам забардаст ақлидрок, теран фикр билан иш кўради.

Ҳаётда учратганим, бу воқеа тоғ этаги қишлоқларининг бирида бўлиб ўтган. Ҳикоямиз бир-бирига чин дилдан меҳр қўйган икки қалбнинг соф муҳаббати ҳақида.

Ёши қирқларга бориб қолган оилали бир йигит ёш қизга кўнгил қўяди. У ўзининг иродасига қарши бора олмайди. Қиз ҳам йигитни жуда ёқтирар, зимдан кузатиб юрар, бирор нарса дейишга ожиз эди.

Кунлар, ойлар, йиллар ўтди. Улар бир-бирига жуда ўрганиб қолишди. Бир-бирини кўришмаса, бир дақиқа суҳбатлашмаса чидай олмасдилар. Бу муносабатни нима деб айтишни ҳам билмайсан, киши. Балки, дўстликдир, балки акалик ёки сингиллик меҳридир?

Улар севги, муҳаббат ҳақида сўзлашмас, фақат дўстлик, эътиқод, инсонийлик мавзуларида, ҳаётда баъзан учраб турадиган ноҳақликлар ҳақида суҳбатлашишарди. Айниқса, ўқиган хилма-хил бадиий китоблар ҳақида завқшавқ билан қизғин баҳс кетарди. Ҳа, икки қалб эгаси энди бутунлай бир-бирига боғланиб қолган эди. Бу мустаҳкам занжирни узиш энди ҳеч кимнинг қўлидан келмас эди.

Кунлар, ойлар, йиллар ўтди. Қизни ҳам турмушга узатишди. Ота-онанинг раъйига қараб ўзга бир йигитни «бахтли» қилиш учун сидқидилдан ҳаракат қиларди бечора қиз. Лекин натижа бошқача бўлиб чиқаверарди. Муомалалар сохта, сўзлар эса ясама бўлганлигидан суҳбат ҳеч қовушмасди.

Фарзанд ҳам туғилди, унга Ёдгорбек деб исм қўйишди. Кеча-ю кундуз онаизор бедор, беором. Уни еру кўкка ишонмасди. Чақалоқни баъзан бағрига босиб пинҳона кўз ёши ҳам қилиб оларди...

Бу кўҳна дунё тасодифларга тўла. Айтишга тилинг бормайди, ёзишга қалам юрмайди. Қизнинг биринчи муҳаббати — ўша йигит хасталаниб бир неча кун ётди-ю, қазо қилди. Хотини дастлабки маросимларини ўтказгач, йилини кутмай, турмуш қурди. Балки, бунга ўртада бола йўқлиги, сабаб бўлгандир. Аниқ бир нарса дейиш қийин.

Бу машъум хабар унинг севгилисини бутунлай довдиратиб қўйди. Оғир жудоликка учради. Суянган тоғидан айрилди. Унинг қалбида бу ҳодиса жуда оғир кечди— бутун вужуди титраб, асаби қақшар эди. Яшашнинг қизиғи йўқ, бутун олам кўзига бўм-бўш кўринарди. У энди севгилисн руҳи билан танҳо яшарди, унга энди ҳеч ким халақит бермасди.

Ажабо ўнлаб йиллар ўтиб кетган бўлса-да маъшуқа севгилиси қабрини тарк этмади. Қабрини зиёрат қилишдан, атрофини гулзор қилишдан толиқмади. Ҳатто қабри ёнига бир туп садақайрағоч кўчатини ўтқазиб авайлаб ўстирди.

Аёл меҳри... Ҳа, аёл меҳри кези келганда оламни чароғон, қаҳри эса оламни зулмат этаркан.

Бу ҳаётда бўлиб ўтган воқеа ҳақида кўп эслайман, изтироб чекаман. Аёл зоти муҳаббати кучи, қудратига таҳсинлар ўқийман.

Беихтиёр Александр Купрининг «Деярлик ҳар бир аёл муҳаббат йўлида жасоратга қодирдир» деган сўзларини эслайман.

Аёл!

Шу жойда бетизгин ўйларимга нуқта қўяман. Ҳар нима бўлганида ҳам ёнимизда борлигингга минг қатла шукр!

Жўрахон АБДУЛЛАЕВ.

ЯНГИ ДАСТУР АСОСИДА

ИҚТИДОРЛИ болалар билан яқиндан иш олиб бориш халқ таълими тизими олдида турган муҳим вазифалардан биридир. Ўқувчи-ёшларнинг фикрлаш қобилиятини ўстириш, уларда ижодкорлик ва изланувчанлик ҳаракатини кенг йўлга қўйиш мақсадида кўрилаётган чора-тадбирлар ушбу масаланинг муайян муаммоларини ижобий ҳал этишда амалий восита бўлиб хизмат қилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги бу борадаги асосий йўналишларни рўёбга чиқаришга қаратилган қатор режаларни ишлаб чиқди. «Иқтидорли болаларни танлаш ва уларга таълим-тарбия бериш» дастурининг тузилиши ҳам айни муддао бўлди.

Ушбу дастурда иқтидорли ва истеъдодли болалар ва ёшларни излаш, танлаш, таълим ва тарбия бериш билан бир қаторда улар қобилиятини ривожлантириш, республиканинг ижодий қудратини шакллантириш, фан ва техника равнақига, ишлаб чиқариш ва ижтимоий ҳаётнинг турли жабҳалари тараққиётига замин яратиш, халқаро тажриба алмашиш кўзда тутилган. Мазкур ҳужжатга асосан иқтидорли болаларнинг турли изланишлар билан шуғулланишларини амалга ошириш бўлими тузиш, жойларда «иқтидор» бўлимларини ташкил этиш, иқтидорли болалар билан ишлайдиган янги услубдаги ўқув-тарбия муассасаларида махсус мактаблар, умумий таълим бериш масканларида синфлар, гимназиялар ва лицейлар тармоғини вужудга келтириш каби долзарб масалалар бирин-кетин ҳал этиб борилади. Энг иқтидорли болалар Улуғбек номли республика жамғармаси таъсис этган Улуғбек стипендиясига тақдим этиб борилади.

Фанлар бўйича республика олимпиадаларини, иқтидорли болалар слётларини ўтказиб туриш яхши анъанага айланади. Ўзбекистон ва Туркияда қобилиятли ёшлар гуруҳларининг чет эл саёҳатларини уюштириш йўлга қўйилади. Шунингдек, изланувчан толиби илмлар учун ёзги лагерлар очилади.

Иқтидорли болалар қобилиятларини ривожлантиришга қаратилган ўқув дастури устида ҳам қизғин иш олиб борилмоқда. Ана шу дастур асосида ўзига хос дарсликлар ва ўқув қўлланмаларини яратишга киришилди. «Физикани табақалаштириб ўқитиш», «Алгебра ва геометрия фанларини ёндош дарсликлар бўйича ўқитиш» каби мавзуларда ўтказиладиган илмий-амалий анжуманларда белгиланган тадбирлар натижалари кўриб чиқилиб умумлаштирилади.

Дастурда кўзда тутилган бу сингари вазифаларни режали равишда амалга оширишга киришилди.

Акбар АЛИЕВ.

НУФУЗЛИ ТАНЛОВ

МУСИҚА мактаблари ўқувчиларининг яқинда бўлиб ўтган Ўрта Осиё танловида ўзбекистонлик истеъдодли ёш ижрочилар ҳам фаол иштирок этдилар. Ижодий кўрикда ғолиб деб топилганлардан бири Успенский номли жумҳурият мактабининг қобилиятли талабаси Л. Остонова бўлди.

Катта қобилият эгаси рояль чалиш сирларини мукаммал эгаллаб бормоқда. У эндиликда Моцарт, Шопен, Лист каби номлари бутун дунёга тарқалган мумтоз бастакорлар асарларини ҳам маҳорат билан чалишни ўрганиб олган.

Маҳорат кўригида Л. Остонованинг истеъдоди юқори баҳоланди. Унга махсус мукофот сифатида 600 сўм пул топширилди. Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги эса ёш чолғучига 100 сўмлик стипендия тайинлади.

Саодат ОДИЛОВА.

Тадбиркорлик—давр талаби

ЖАҲОНГАШТАЛИКНИ ИХТИЁР ЭТДИ

Тижорат жамоасига Ўзбекистонда шу пайтгача бирорта аёл киши раҳбарлик қилаётгани йўқ эди. Яқинда ўз фаолиятини бошлаган «Туркистон» Ўрта Осиё минтақалараро товар, хом ашё ва фонд биржасига Муҳаббат Худойқулиева бошлиқ этиб тайинланди.

Опа билан суҳбатлашишим осон кўчмади. У кишида бир лаҳза ҳам тиним йўқ. Қўнғироқлар тинимсиз жиринглайди. Ишбилармонларнинг вақти қай даражада зиқ ва ўлчоғлиқ эканлигини ўз кўзим билан кўриб ўтирардим. Муҳаббат Абдуллаевна менга сўз қотди:

— Пойқадамингиз қутлуғ экан, сингилим. Бошқа кунлари бу даражада одамлар қабулга келишаётгани йўқ эди.

— Жаҳонгашта, тадбиркор кишиларнинг қабулига бир эмас, кўп марта келиб-кетса арзийди. Ҳар келганда қандайдир янгилик оламан, — дея гапга аралашди навбат пойлаб ўтирган брокерлардан бири.

Муҳаббат опа билан фақат тушлик пайтида суҳбатлашишга муяссар бўлдим.

— Муҳаббат Абдуллаевна, аввало масъулиятли ишга бош бўлганингиз билан қутлаймиз. Айтингчи, биржангиз номига муносиб иш тута оладими?

— Ҳамма гап мана шунда. Шу кунгача биз «Агроброкерсервис» концерни қошида ишларни олиб бордик. Имкониятлардан келиб чиқиб, мазкур концерн муассислигида биржа ташкил этиш фикри пайдо бўлди. Фирманинг йўлга қўйган иши Ўрта Осиё миқёсида ва минтақалараро бўлганлиги туфайли биржа ҳам шу аснода иш бошлади. Биринчи очиқ савдомиз июнь ойининг охирида ўтказилади.

— Сизни яқиндан билганлар: «Опа кичик ҳожи бўлиб келдилар», дейишяпти...

— Биржамиз аниқ тасдиқдан ўтмасдан аввал фирма вакилларидан 2—3 киши Туркия сафарида бўлиб қайтдик. Бу давлатнинг «Елком» ва «Рино» фирмалари билан шартнома тузяпмиз. Шу сабабдан улар ўз ишлари билан таништириш мақсадида юртларига таклиф қилишганди. Биз аввало шу азизлар ўтган жойни зиёрат қилдик. Пайғамбаримиз Муҳаммад Алайҳиссаломнинг саждагоҳлари музей ҳолида безаб қўйилган. Шу бинога қадам ранжида қилган ҳар бир инсон «кичик ҳожи» ҳисобланар экан. Худди шундай сўзлар кираверишдаги эшик тепасига араб алифбосида ёзиб қўйилган. Энди ишимизда ҳамкорликка келсак, ҳозирча «Рино» фирмаси билан шартнома туздик. Улар Тошкент созлаш-механика заводида ўз цехларини очиб, маҳсулотларни Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ходимларига тақдим этишади.

— «Туркистон» биржаси республикамиздаги бошқа биржалардан қандай жиҳатлари билан фарқ қилади?

— Бизда сотувчидан ҳам, олувчидан ҳам олинадиган восита нархининг миқдори нисбатан кам, яъни 0,3 фоиздир. Асосан мана шу томони билан фарқ қилади.

— Сиз қандай даражага эришманг, биринчи навбатда аёлсиз. Оилангиз, фарзандларингиз бор, шунча ишлар билан оилангизга қарашга улгураяпсизми?

— Нимасини айтасиз. Тўғри мен аёлман. Лекин қурбим етган ишни қилмасам тинч туролмайман. Шу боис турмуш ўртоғим ҳам буни тўғри тушунадилар. Бир ўғил, бир қизим бор. Асосий мутахассислигим муҳандис-иқтисодчилик. Халқ хўжалик дорилфунунини имтиёзли диплом билан тугаллаганман. Иш юзасидан республикамизнинг кўплаб районларида бўлишга тўғри келган. Ўша жойлардаги аёллар билан суҳбатлашганимда улар хўжаликларда механизмлар йўқлигидан нолишарди. Мен ўз олдимга айнан қишлоқ хўжалик ходимлари учун керак бўладиган эҳтиёт қисмларни муҳайё этишни мақсад қилиб қўйдим. Ҳамдўстлик давлатларининг бирида борлигидан хабар топсак уни Ўзбекистонимизда муҳайё этишга ҳаракат қилаяпмиз. Аниқроқ айтганда, Мустақил республикамизни янада мустаҳкамлашга бел боғлаганмиз. Биз халқ хўжалигини ривожлантираман, деган ишбилармон ва тадбиркорларни биржамизнинг очиқ савдоларида иштирок этишга таклиф қиламиз. Улар бемалол ўз режалари билан ўртоқлашсинлар. Биржанинг биринчи филиалини Косонсой районида очишни мўлжаллаб турибмиз.

— Бўш вақтингизда нима ишлар билан шуғулланасиз?

— Шундай вақтни топишга ҳаракат қиламан. Энг аввало тижорат соҳасидаги рўзнома ва ойномаларни ўқиб чиқаман, иқтисодий ўзгариш ва янгиликлар билан танишаман. Менга замонавий нусхадаги кийим-кечаклардан андоза олиш ёқади. Бунда қизим ҳамиша ҳамкор. Дам олиш кунлари имконим борича болаларим ёнида бўлишга интиламан.

— Ишбилармонликни ҳавас қилаётган аёлларга тилакларингиз.

— Уларга шундай дегим келади: азиз опа-сингиллар, қўлингиздан иш келса уни бошқаларга ҳам ўргатишдан, билмаганингизни сўрашдан тортинманг. Агар тижорат билан шуғулланишни ният қилган бўлсангиз иқтисодиётимизда бўлаётган ўзгаришларга тўғри баҳо бериб, тегишли хулосалар чиқаришни ўрганмоғимиз зарур. Шундагина кўзлаган мақсадингизга осонгина эришасиз.

Суҳбатдош Гулзода МАМБЕТОВА.

Фидойи аёлларимиз

Ёшлар учун қайғуради

Бундан етти йил аввал бирлашмага ишга келганман. 9-цех бошлиғининг ўринбосари Шоира Назирова маҳсулот ишлаб чиқарилишини назорат қилаяпти, дейишса бир сергакланиб қўярдим. Чунки у киши қаттиққўл, чўрткесар аёл. Маҳсулот сифатсизми, шу заҳотиёқ қўлингга қайтариб берадилар.

Бир куни «Дилфуза тез олдимга келинг», деб чақириб қолсалар бўладими. Ўзимча «тамом» дедиму бўшашиб олдиларига бордим. Нима дейишни билмай индамай тураверибман. Бир пайт: «Сизни табриклайман, барча синовлардан яхши ўтдингиз. 10-машинада бугундан бошлаб мустақил пойабзал тикасиз. Ортиқча тушунтириш қилмайман. Бориб ишингизни давом эттираверинг» деганларидан кейин ўзимга келдим. Корхонамизда Шоира опа каби фидойи кишилар борлиги туфайли ишни сифатли бажаришга ўрганяпмиз. У ёшлар учун чин дилдан қайғуради.

Дилфуза ҲАСАНОВА,
1-пойабзал ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчиси.

Умридан барака топсин

Ойниса Аминова маҳалламиз ҳудудидаги «Замондош» маданият уйига раҳбар бўлиб келгандан сўнг, тўғриси қалбимизда илиқлик уйғотди. Бу аёлда фаоллар билан ишлай олиш қобилияти бор экан. Ҳозирги кунда маданият уйи қошида 20 дан зиёд пулли ва пулсиз тўгараклар ишлаб турибди. Бадиий ҳаваскорлар эса маҳаллада ўтказиладиган барча тадбирларда иштирок этишаяпти. Айниқса, миллий урф-одатларимизни тарғиб этиш, қайнона-келинлар ўртасидаги муносабатларни шакллантиришда Ойниса Аминова раҳбарлик қилаётган жамоанинг ҳиссаси каттадир.

Усмон НУРМАТОВ,
Ҳамза районидаги Муқимий номли маҳалла комитетининг раиси.

Ўз орзуларим бор

— Корхонада меҳнат қилаётганимга 22 йилдан ошди. Ҳозир бу жамоа худди ўз уйимдек қадрдон бўлиб қолган. Шогирдларим ва иш ўргатган ёшлар ҳурматимни ўрнига қўйишади. Баъзилар «тайёр кийимларни тахлаш ҳам ишми» деб нотўғри хулоса чиқарадилар. Уларга жавобан шуни айтмоқчиманки, гап қандай юмушни бажараётганингизда эмас, балки уни севишингизда. Бозор иқтисодиёти оилаларда катта қийинчиликлар туғдираётган бир пайтда ҳар қачонгидан ҳам баракали ишлашга ҳаракат қиляпман. Зеро, бу ҳаётимизнинг яхшиланиб кетишига қўшган муносиб ҳиссам бўлсин.

Турсуной ЁҚУБОВА,
«Чевар» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси 1-цехининг тахловчиси.

Хотин-қизлар кенгаши фаолиятидан

ШИФОКОР—РАИС

БУГУНГИ иқтисодий қийинчиликларнинг залворли юки кўпроқ хотин-қизлар зиммасига тушаётгани сир эмас. Шундай шароитда аёлларимиз кўнглини кўтариб, меҳнатини қадрлайдиган ва оғирини енгил қиладиган кенгашлар айниқса фаоллик кўрсатмоғи зарур. Яккасарой районида бўлиб ўтган район хотин-қизлар кенгашининг навбатдаги ҳисобот-сайлов йиғилиши иштирокчиларининг диққат-марказида айнан мана шу масала турди.

Йиғилишда сўз олган район хотин-қизлар кенгаши раиси Дилором Тешабоева йил мобайнида кенгаш томонидан амалга оширилган ишларга батафсил тўхталиб, маҳаллалардаги хотин-қизлар кенгашлари фаолиятига баҳо берди. Жумладан, нарх-наволарнинг кескин кўтарилиши муносабати билан кўпчилик хонадонларга, хусусан кам даромадли, кўп болали оилаларга кўрсатилган моддий ёрдам ҳамда хотин-қизларнинг маънавиятини кўтариш, улар маданиятини юксалтириш мақсадида ўтказилган тадбирлар ҳақида гапириб берди. Шунингдек, йўл қўйилган баъзи камчиликларни ҳам яширмай, очиқ тан олди ҳамда янги сайланажак аъзолар ишига муваффақиятлар тилади.

— Бундан уч-тўрт йил муқаддам мазкур район хотин-қизлар кенгаши шаҳардаги энг етакчи кенгашлардан саналарди, — деди, йиғилишда сўз олган Тошкент шаҳар хотин-қизлар комитети раисининг ўринбосари Холида Қодирова. — Сўнгги вақтларга келиб негадир унинг фаолияти анча сусайди. Сабаби, эҳтимол раиснинг кенгаш ишига етарли эътибор бермагани ва аъзоларнинг ўз вақтида фаоллик кўрсатишмаганидадир. Шунинг оқибатида маҳаллаларда бошланган ажойиб ишлар тўхтаб қолди. Албатта, бу ҳамма ерда эмас, баъзи бир жамоаларда, холос. Кўп жойларда ҳали ҳам анъаналар давом этмоқда, турли хил баҳсли мунозаралар, учрашувлар ва бошқа қатор қизиқарли тадбирлар ўтказилиб турилибди. Хусусан, «Тўқимачи», «Яккасарой», «Ўриkзор» ва бошқа маҳаллалардаги кекса онахонлар, табаррук бувижонларимиз ва ибратли оилалар иштирокида ўтган «Қайнонам — онам, келиним — болам» мавзуидаги кеча, «Қиз бола — уйнинг файзи», «Қиз бола иффати билан гўзал» мавзуларидаги мунозарали учрашувлар барчада қизиқиш уйғотди. Бу тадбирларни ўтказишда шаҳар хотин-қизлар комитети аъзолари ҳам фаоллик кўрсатишди. Ҳуқуқшунос олималар, иқтисодчилар, шифокорлар ва ижтимоий соҳадаги мутахассислар аёлларимизни қизиқтирган барча саволларга атрофлича жавоб қайтаришди. Амалга оширилган яхши ишлар билан бир қаторда сўнгги вақтга келиб районда хотин-қизларни ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилишга етарли эътибор берилмаганини айтиб ўтмоқчиман. Оқибатда кўп оилалар иқтисодий қийинчиликларга дуч келишмоқда. Ўйлайманки, янги сайланадиган фаоллар мана шу масалага алоҳида аҳамият бериб, аёлларимизга ҳар томонлама ғамхўрлик кўрсатадилар.

Йиғилишда сўзга чиққан район кенгаши депутатлари, хотин-қизлар билан ишловчи комиссия аъзолари ҳам кенгаш фаолияти юзасидан ўз фикрларини билдиришди. Районда янги ташкил этилган «Она» меҳр-мурувват жамиятининг бош директори Нафиса Тошпўлатова ҳозирги мушкул вазиятдан чиқиш биз аёлларга ҳам боғлиқ, бунинг учун ишбилармонлик билан ҳаракат қилишимиз зарур, — деди.

Ҳисобот-сайлов йиғилишида сўзга чиққан бошқа ўртоқлар ҳам кенгаш фаолиятини жонлантириш юзасидан қимматли мулоҳазаларни баён этдилар. Шундан сўнг, Абдулла Қаҳҳор номидаги маҳалла хотин-қизлар кенгашининг раиси Малика Хадичаева райондаги 50 та маҳалланинг кўпчилигида тилга олса арзигулик ишлар қилингани, кенгаш ишини қониқарли деб баҳолашни таклиф этди.

Кун тартибидаги иккинчи масала бўйича кенгаш аъзолари ҳуқуқ-тартибот ишлари, ёшлар билан ишлаш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш ҳамда шикоятлар юзасидан иш олиб борувчи комиссияларга райондаги турли соҳа кишиларидан вакиллар сайлашди. Район хотин-қизлар кенгаши раиси этиб эса 17-поликлиника бош шифокори Саодат Ҳамидова бир овоздан сайланди.

Зулфия ДЎСМУҲАМЕДОВА.

Ошкора изҳор

РАШКМИ ЁКИ МАДАНИЯТСИЗЛИК?

ЯҚИНДА бизни қўшнимиз туғилган кунига таклиф қилди. Турмуш ўртоғим билан бироз ўтириб чиқармиз, деб фарзандларимизни ҳам олиб чиқдик. Суҳбат қизиб кетди. Бундай пайтда ичмай бўладими? Ҳатто меҳмон аёллардан баъзилари эрларининг ёнида «олиб» ўтиришди. Қўшним «Сиз нега ичмайсиз», деб мени ҳам мажбур қилмоқчи бўлди. Шунда умр йўлдошим: «Бу оғзига лимонад олмаганку, арақни қандай қилиб ичсин», деб барчани кулдирди.

Анча вақтгача ўтирганимиздан кейин боламни ухлатишим кераклигини айтиб, узр сўрадимда уйга чиқиб кетдим. Ўғлимнинг одатини яхши биламан, ёнига ётмасангиз сира уйқуси келмайди. Бирга ётиб ўзим ҳам ухлаб қолибман. Бир пайт чўчиб уйғонсам соат бирдан ошибди. Эрим ҳали ҳам келмабди. Кўп ичган бўлса яна бирор кор-ҳол рўй бермасин, деган хаёлда қўшнимникига чиқдим.

Хонадонда эркак-аёллар вальсга тушишаётган экан, очиғи жуда уялиб кетдим. Умр йўлдошимга: «Яхши ўтирибсизларми, шу пайтгача уйга чиқмаганингизга хавотир олдим, аҳволингизга бир қаранг», десам: — «Ишинг бўлмасин. Сен ҳам шуларга ўхшаб «культурний» бўлсангчи», деса бўладими. Қани энди ўша пайтда ер ёрилса-ю, мени ютса.

Азиз муштарийлар! Яна эрини рашк қилиб, муҳарририятга хат йўллабди, деб ўйламанглар. Рашк қилаётганим йўқ. Самимий муносабат қандай бўлишини мен ҳам тушунаман.

Умр йўлдошим билан олти йил яшаб, икки фарзандли бўлиб, шундай гап эшитганим жуда ёмон таъсир қилди. Менинг айбим фарзандларимни ёлғиз қолдирмай, улар билан бирга бўлганимми? Наҳотки маданият деган тушунча эр билан бирга ўтириб ичишу эркаклар олдида рақсга тушиб, ўзини кўрсатишдан иборат? Бунга сиз нима дейсиз, азиз дугоналар?

САНОБАР.

Маҳалламиздан чиққан чемпион.

Рустам Шарипов сурат-лавҳаси.

* Шатранж оламида

ТОЖ КИЙДИРИЛМАГАН ШОҲЛАР

«ШАХМАТ тарихига бир қанча «тож кийдирилмаган шоҳлар» — ўз даврининг энг кучли шахматчилари — норасмий жаҳон чемпионлари Греко, Филидор, Лабурдонне, Стаунтон, Андерсен, Морфилар маълум», дейилади А. Карпов ва Е. Гикнинг «Шахматний калейдоскоп» номли китобида.

Биз, XVII—XIX аср намояндаларини ўз ичига олувчи ушбу рўйхат бошига бир оз қўшимча қилишни лозим топдик. Ўрта Осиёда шундай маҳорат соҳиблари майдонга чиққан эдиларки, улар «олия», яъни ҳозирги тилда «гроссмейстер» деган унвонга сазовор этилгандилар. Ўз замонасининг энг кучли шахматчилари ўрта осиёлик Наим Раброб, Абдул Жаъфар (VIII—IX асрлар), Ас Сулий (X аср), Абулфатҳ (XI аср), Али Шатранжий Самарқандий (XIV—XV асрлар) ва бошқаларни ҳам норасмий жаҳон чемпионлари сафига қўшса арзийди.

Ниҳоят, ўтган асрнинг 80 йилларига келиб шахмат олами ўзининг «ҳақиқий» чемпиони — шоҳига эга бўлишга аҳд қилди ва 1886 йили Иоганн Цукертортни матчда енгиб чиққан Вильгельм Стейниц жаҳоннинг биринчи расмий чемпиони деб эълон қилинди.

Ўшандан бери ўтган қарийб юз йил давомида жаҳон биринчилиги учун 35 та (саралаш мақсадида ўтказилганлари бу ҳисобга кирмайди) матч ўйналиб, уларнинг дастлабки ўн еттитаси ҳеч қандай системасиз ўтказилди, яъни жаҳон чемпиони қачон хоҳласа ва ким билан истаса ўша билан (ҳамма вақт ҳам энг кучли тож талабгори билан эмас) ва ўзига кўпроқ ёққан шартлар қўйиб ўйнарди.

Жаҳон чемпиони унвони 1984 йили Стейницни енгиб чиққан германиялик Эм. Ласкерга, 1921 йили уни мағлуб этган кубалик Х. Р. Капабланкага, 1927 йили ундан устун келган асли россиялик А. Алёхинга ўтди. 1935 йили у голландиялик Макс Эйвега ютқизиб, 1937 йили унвонини яна қайтиб олди. Алёхиннинг вафотидан сўнг 1946 йили шахмат олами биринчи марта чемпионсиз қолди.

Шунинг учун 1948 йилда (Гаага—Москва) ўша вақтнинг энг кучли беш гроссмейстери ўртасида беш даврали матч-турнир ўтказилди. Ишонарли ҳисобда биринчиликни олган собиқ совет шахмат мактабининг пешқадами Михаил Ботвинник жаҳоннинг олтинчи чемпиони деб эълон қилинди.

Зўрларнинг зўригина тождор билан яккама-якка баҳслашиш ҳуқуқига эга бўлади. Бунинг учун эса у кўплаб тўсиқларни енгиб ўтиши, «тегирмон»дан бутун чиқиши керак. Жаҳон биринчилиги учун ҳар уч йилда такрор ўтказиладиган туркум мусобақаларнинг биринчи босқичи —миллий шахмат федерацияларининг чемпионатларидир. Ҳозирда Халқаро шахмат федерацияси — ФИДЕга жаҳоннинг 120 дан зиёд мамлакати аъзо. Ана шу мамлакатлар чемпионатларининг ғолиблари ўртасида зона турнирлари ўтказилади. Бундай зоналар ҳозир ўн иккита. Учинчи босқич — зона турнирларининг ғолиблари иштирокидаги зоналараро турнирлардир. 1970 йилгача ҳар туркумда биттадан, жами саккизта зоналараро турнир ўтказилган эди. 1973 йилдан бошлаб иккитадан, 1982 йилда эса уларнинг сони учтага чиқазилди. Сабаби, юқори малакали шахматчиларнинг сони тобора ортиб бораётгани — замон талабидир. Сўнгра бу турнирларнинг олти ғолиби ҳамда олдинги туркум мусобақаларининг икки финалчиси, яъни саккиз гроссмейстер тож талабгорлари сифатида аввал тўртта чорак, кейин иккита ярим ва охири (икки ғолиб) финал матчи ўйнайди. Шунда ким ютиб чиқса, ўша тождор билан яккама-якка жанг қилиш ҳуқуқини қўлга киритади.

Шахмат тожи 1957 йилда Ботвинникдан В. Смисловга, бир йил ўтгач ундан (реванш матчида енгилгач) Ботвинникка, 1960 йили ундан М. Талга, 1961 йили яна Ботвинникка, 1963 йили Ботвинникдан Т. Петросянга, 1969 йили эса ундан Б. Спасскийга ўтди. Хуллас, 20 йил мобайнида бу масала собиқ совет шахмат мактабининг хусусий ижодий мунозараси бўлиб келди. Бироқ...

Навбатдаги — саккизинчи зоналараро турнир 1970 йилнинг кузида Ўрта ер денгизидаги Испанияга қарашли хушманзара Мальорка оролида ўтказилди. Ўнта зонанинг 24 ғолиби: 15 халқаро гроссмейстер ва 9 халқаро мастер беш ҳафта ўзаро куч синашдилар. Бундай узоқ давом этувчи масъул мусобақа иштирокчилари одатда анча озиб кетадилар. Буни эшитган баъзи кишилар:

— Ўтириб олиб бамайлихотир кичкинагина ёғоч доначаларни у ёқдан бу ёққа суриш наҳотки шунчалик қийин бўлса?— деб таажжубланадилар. Аслида-чи? Сиртдан қараганда шундайку-я, лекин мураккаб вазиятларда вужудга келувчи бир неча варианту юришларни тўғри ҳисоблаб энг оптималини танлаш, оғир аҳволда ва бунинг устига цейтнотда қолганда ундан чиқиб кетиш йўлларини топиш учун шахматчи озмунча куч-ғайрат сарфлаб тер тўкмайди. Бир суткада у ўртача 10—12, баъзан эса 14—16 соат сурункасига тафаккур билан банд бўлади — беш соат ўйнайди, 3—4 соат кечиктирилган позицияни таҳлил қилади, уни ниҳоясига етказиш учун яна 2—3 соат, навбатдаги учрашувга тайёргарлик кўришга 1—2 соат кетади.

Мальоркада тож талабгори даражасини берувчи биринчи олтиликка кириш ишқида ёнганларнинг 35 куни ана шундай ўтди. Бошқалардан анча ўзиб кетган америкалик ёш гроссмейстер Роберт Фишер кўпчилик фикрини оқлади: «тахт» сари шахдам қадам ташлаётган шахматчиларнинг пешқадамларидан бири эканлигини амалда кўрсатди. Йил-ўн икки ой кунига 10—15 соатлаб шахмат тахтаси ёнида қилган машаққатли машқлари зое кетмади. Айтишларича, бу жисмонан бақувват йигит сузиш, баскетбол, теннис... соҳасида ҳам ном чиқарган.

Фишердан кейинги беш ўрин даниялик Бенс Ларсен, Ефим Геллер, Марк Тайманов (СССР), Роберт Хюбнер (ГФР) ва Вольфганг Ульман (ГДР)ларга тегди. ФИДЕ низомига кўра тож талабгорлари сафи жаҳон экс-чемпиони Т. Петросян ва бундан олдинги туркум мусобақаларнинг финалчиси В. Корчной билан тўлдирилди. Шахматда «тож» битта. Бинобарин, у минглаб манман деган шахматчилардан биттасига тегади. Ўша пайтдаги тождор Борис Спасский эди. Лекин шахмат шоҳи «тахт» ворисини ўзи белгилай олмайди. Ворис, худди юқорида айтилганидек, ҳалол сайлов-баҳсда сараланиб-сараланиб аниқланади.

Тож талабгорлари ана шундай юксак талаблар даражасидаги забардаст гроссмейстер эканликлари шахмат аҳлига кўпдан бери равшан эди. Улар қилич ушлашу қалқон тутиш қанақалигини яхши билардилар.

...Чорак финалда М. Таймановни 6:0 (!) ҳисобида енгган Р. Фишер ярим финал матчда Б. Ларсенни ҳам худди шу тарзда мағлуб этди. Бунақаси шахмат тарихида бўлмаган эди!

Ўзига бино қўйган Ларсен ғижинарди. Лекин «омонат пойдевор»га пайдарпай «ғишт» тера бошлаб — ҳар гал бомаҳал ҳужумга ўтиб у бармоқ тишлаб қолди. Одатда Фишер хиёл ташаббусга эришдими, бас, охиригача қўймасди.

Финал матчда Петросян устидан 6,5:2,5 ҳисобида ғалаба қилган Роберт Фишер дастлабки ниятига етди. Тожга талабгор энди битта... савол ҳам: Спасскийми, Фишер?

Бу матч тафсилотларига тўхташнинг ҳожати йўқ ҳозир. Мухтасари шу: 1972 йили Исландия пойтахти Рейкьявикда 50 кун давом этган Спасский — Фишер матчи 12,5:8,5 ҳисобида америкалик гроссмейстернинг ютуғи билан якунланди. Роберт Фишер жаҳоннинг ўн биринчи чемпиони бўлди.

Фишердан, «Нега durangга тобингиз йўқ?», деб сўраганларида, «Мен курашни севаман, бўлмаса шахмат ўйнашдан не ҳожат», деб жавоб берган эди.

Машҳур композитор А. Рубинштейн, «Агар бир кун қўлим клавишга тегмай қолса, эртасига пианино чала олмайман», деган экан. Фишер бунга амал қилган бўлса, Спасский кейинги уч йил мобайнида мусобақаларда жуда кам ўйнади, назарий машқлар амалий курашнинг ўрнини боса олмади. Спортда формага кириш, яъни курашга боп равишда шайланиш деган гап бор. Бунинг учун ҳам жисмоний, ҳам назарий, ҳам амалий тайёргарлик жойида бўлиши шарт.

Энди Роберт Фишердек забардаст гроссмейстерга бас кела оладиган чинакам тож талабгорини вояга етказиш собиқ совет шахмат мактабининг галдаги вазифаси эди. Шахмат олами буни ёш Анатолий Карпов тимсолида кўрди. Бироқ, минг афсуски, бу икки шахмат гиганти ўртасидаги матч ўтказилмай қолди. Бу ёғи ўқувчига аён: номаълум сабаблар билан Фишер бу ажиб оламдан «ғойиб» бўлиб кетди. 1975 йил апрель ойининг бошларида Халқаро шахмат федерацияси Анатолий Карповни жаҳоннинг ўн иккинчи чемпиони деб эълон қилди.

Карпов 1984 йилда унвонини учинчи бор ҳимоялаши зарур эди. У билан беллашиш ҳуқуқи 21 ёшли Гарри Каспаровга насиб этди. Кўпчилик ана шундай баҳсни кўриш иштиёқида ёнарди. Чунки Каспаров ҳам дадил ўйинлари билан мухлислар кўнглидан жой олишга улгурди.

Кейинги олти йил мобайнида шахмат тожи масаласи ана шу икки забардаст гроссмейстернинг қўлида бўлди. Улар беш бора яккама-якка жанг қилдилар. 1985 йилги матчда устун келган Г. Каспаров жаҳоннинг 13-тождори бўлди. 1986, 1987, 1990 йилги баҳсларда у тождорлик мавқеини сақлаб қолиб, жаҳоннинг 4 карра чемпиони бўлиб олди. Унинг навбатдаги рақиби ким бўлишини саралаш мусобақалари аниқлаб беради.

Мамажон МУҲИТДИНОВ,
халқаро ҳакам, тарих фанлари номзоди.

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

«ШАРҚ»

НАШРИЁТ-МАТБААЧИЛИК КОНЦЕРНИ

«Канцелярия китоби», «Ҳисоб-китоб дафтари», шунингдек турли хилдаги босма иш қоғозларини тайёрлаб бериш юзасидан

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Буюртмалар Ленинград кўчасидаги хизмат биносида, сешанба, пайшанба, жума кунлари соат 10 дан 16 гача қабул қилинади. Саволлар билан қуйидаги телефонларга мурожаат қилишингиз мумкин: 33-90-50, 33-84-78, 32-55-31.

«САРБОН»

ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ

6 июлдан 13 июлгача

Туркияга саёҳат йўлланмаларини

ТАКЛИФ ЭТАДИ

Баҳоси — 19 минг сўм. Нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотиб олиш мумкин.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: **Тошкент шаҳри, Бешёғоч кўчаси, 6-уй («Кичкинтой», «Ёш техник» дўконлари ёнида).**

ТЕЛЕФОНЛАР: 45-37-24, 45-37-28.

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

«Ўзбекдавлатэстрада»

Республика гастроль концертлар бирлашмаси

17, 18 июнь соат 18.00 да

«ДЎСТЛИК ТАРОНАЛАРИ»

Қатнашадилар:

«Ялта-84» Бутуниттифоқ эстрада кўригининг ғолиби

Мавлуда АСАЛХЎЖАЕВА

ва

«АСАЛ» гуруҳи ижросида

ЯНГИ КОНЦЕРТ ДАСТУРИ

Концерт дастурида сиз севган қўшиқлардан **«Моҳигул», «Салима», «Йиғлама», «Қизларжон»** ва бошқалар ижро этилади.

Концертни **Ўткир СИДДИҚОВ** олиб боради.

Чипталар Халқлар дўстлиги саройи кассасида соат 10.00 дан 18.00 гача сотилади.

ТЕЛЕФОН: 44-53-42.

16 ёшгача бўлган болалар кечки концертга КИРИТИЛМАЙДИ.

«АРИНА»

ТИЖОРАТ ФИРМАСИ

Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти аҳолисига Хитой (Қашқар, Урумчи, Ғулжа), Араб амирлиги, Ҳиндистон, Иссиқкўл, Польшага бориш учун йўлланмаларни таклиф этади.

МАНЗИЛИМИЗ: «Горький» метро бекати, «Дружба» кинотеатри томонда, Владимир кўчаси, 6-уй.

ТЕЛЕФОН: 68-86-51.

ИККИНЧИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ТИББИЁТ ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ

1992—1993 ўқув йили учун

даволаш куллиётига — даволаш иши; санитария-гигиена куллиётига — санитария, гигиена ва эпидемиология мутахассисликлари бўйича

ТАЛАБАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Олий билимгоҳга Ўзбекистон Республикаси фуқаролари ва Ўзбекистонда доимий яшаб турган чет эл фуқаролари қабул қилинади.

Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Кирувчилар қуйидаги фанлардан кириш-имтиҳонлари топширадилар: кимё (ёзма), биология (ёзма), ўзбек тили ёки рус тили (диктант).

Медаллар ва имтиёзли дипломга эга бўлганлар учун ихтисос йўналишидаги фан — кимё.

Талабаликка қабул қилиш барча фанлардан олинган баллар миқдори асосида умумий танлов бўйича амалга оширилади.

Ҳужжатлар 1992 йил 25 июндан 31 июлгача қабул қилинади.

Олий билимгоҳга қабул имтиҳонлари 1992 йил 1 августдан 20 августгача.

Аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: ўрта ёки олий маълумот ҳақида ҳужжат (асл нусхада), 086/У шаклидаги тиббий маълумотнома, 3х4 см. ҳажмдаги олтита сурат.

Кирувчилар ҳужжат топшириш вақтида паспорти, ҳарбий паттаси ёки ҳарбий гувоҳномасини шахсан кўрсатадилар.

Очиқ эшиклар куни: 23 июнь соат 10.00 да ва 20 июль соат 10.00 да ўтказилади.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700109, Тошкент шаҳри, Форобий кўчаси, 2-уй.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ТИББИЁТ ОЛИЙ БИЛИМГОҲИНИНГ ШИФОХОНАЛАРИ ҚОШИДАГИ

ТИББИЁТ БИЛИМ ЮРТИ

1992—1993 ўқув йили учун

«ТИББИЁТ ҲАМШИРАСИ»

ихтисоси бўйича

КУНДУЗГИ ВА КЕЧКИ БЎЛИМГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ёшидан қатъий назар, кундузги бўлимга 11-синф маълумоти билан, кечки бўлимга ўрта маълумотлилар қабул қилинадилар.

Ўқиш муддати: кундузги бўлимда — 1 йилу 10 ой, кечки бўлимда — 2 йилу 3 ой.

Кириш имтиҳонлари биология (оғзаки), она тили ва адабиёти (ёзма) фанлари бўйича ўтказилади.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига (берилган намуна бўйича) ариза, ўрта маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), меҳнат дафтарчасининг нусхаси (ишлайдиганлар учун), 3х4 см. ҳажмидаги 6 та фотосурат, 086/У шаклдаги тиббий маълумотнома.

Паспорт ва ҳарбий хизматга бўлган муносабатига оид ҳужжатлар шахсан кўрсатилади.

Кундузги бўлимга аризалар 14 августгача қабул қилинади, кириш имтиҳонлари 1 августдан бошланади. Кечки бўлимга аризалар 15 сентябргача қабул қилинади, кириш имтиҳонлари 15 сентябрдан 25 сентябргача ўтказилади.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, 109-алоқа бўлими, Тошкент давлат тиббиёт олий билимгоҳи, Шифокорлар шаҳарчаси, 6-ётоқхона.

ТРАНСПОРТ: 10, 28, 34, 82-автобусларнинг «Шифокорлар шаҳарчаси» бекати; 12, 16-трамвайларнинг «29-мактаб» бекати.

ЙИГИТЛАР ВА ҚИЗЛАР!

Агар Сизни ҳаво кемаларини ишлаб чиқариш, илғор технология ва катта ойлик маош қизиқтирса, агар Сиз имтиёзли шартларда авиация техникумида ва олий ўқув юртларида ўқишни давом эттириш ҳамда вақти келиб ишлаб чиқариш раҳбарлари орасидан ўрин олиш ниятида бўлсангиз, у ҳолда бизга — С. И. Қадишев номидаги 33-ўрта ҳунар-техника билим юртига ўқишга келинг.

Тошкент шаҳри ва шаҳарга яқин районларда яшовчи ёшлар қабул қилинади.

Биз В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси учун қуйидаги юксак малакали мутахассисларни тайёрлаб берамиз: учиш аппаратларини йиғувчи-чилангар, механика-йиғув ишлари чилангари, учиш аппаратларини тайёрлаш ва маромига етказиш бўйича чилангар, кенг ихтисосли дастгоҳчи, рақамли дастур воситасида бошқариладиган дастгоҳларнинг оператори, фрезерловчи, электр-газпайвандчи, тикувчи-моторчи (қизлар учун).

Ўқиш муддати — 6 ойдан 3 йилгача.

Қабул шартлари — ҳамма ҳунар-техника билим юртларидаги каби.

Маълумот — 9—11-синфлар (8-синф истисно тариқасида бўлиши мумкин).

Беш кунлик ўқув ҳафтаси, катта стипендия, бепул 2 маҳаллик кучли овқат, кийим-бош, замонавий асбоб-ускуналар ва электроника билан жиҳозланган устахоналар ва ўқув хоналари, олий тоифали усталар ва ўқитувчилар, Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасидаги амалиёт даврида тўланадиган 100 фоизлик иш ҳақи — ана шуларнинг барчаси Сиз учун муҳайё!

Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Маданий ҳордиқ чиқаришни истасангиз: спорт зали, спорт устаси-тренерлар, куй-қўшиқ дастаси, миллий чолғу дастаси, пуфлама чолғулар оркестри, радио тўгараги, тасвирий санъат студияси, компьютер техникаси тўгараги Сизнинг ихтиёрингизда бўлади.

МАНЗИЛИМИЗ: 700207, Тошкент шаҳри, Генерал Петров кўчаси, 331-уй. ТЕЛЕФОНЛАР: 96-58-20, 96-39-72.

ТОШКЕНТ РАДИОТЕХНИКА ТЕХНИКУМИ

1992—1993 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Техникум қуйидаги ихтисослар бўйича мутахассисларни тайёрлайди:

«Радиоаппаратларни лойиҳалаш ва ишлаб чиқариш» мутахассислари — радиотехниклар;

«Материалларни дастгоҳлар ва автоматлаштирилган линияларда ишлаш» мутахассислари — техник-технолог;

«Интеграл микросхемалар ишлаб чиқариш технологияси» мутахассислари — техник-технологлар.

Техникумга 9(8)—11(10)-синф маълумотига эга бўлган фуқаролар кундузги ва кечки бўлимларга қабул қилинади.

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Техникум қошида ётоқхона йўқ.

Ҳужжатлар 1 июндан қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари — 1 августдан бошланади ва ўзбек тили (ёзма, диктант) ҳамда математика (оғзаки) фанларидан ўтказилади.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ўрта ёки тўлиқсиз ўрта маълумоти ҳақида гувоҳнома, 086/У намунали тиббий маълумотнома, 3х4 см. ҳажмли 8 та фотосурат, ҳарбий билет ёки ҳарбий рўйхатга ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ва паспорт ёки туғилиш ҳақидаги гувоҳнома шахсан кўрсатилади, меҳнат дафтарчасидан нусха (меҳнат фаолиятига эга бўлганлар учун).

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: Тошкент—117, Чилонзор даҳаси, 20-Д мавзеси, Катта Қаъни кўчаси, 52-уй (Пограничная). Тошкент радиотехника техникуми.

Мурожаат қилиш учун телефонлар: 76-67-98, 74-26-89. 50, 69, 78-автобусларнинг «Радиотехникум», 17-трамвайнинг «Уй рўзғор моллари дўкони»; 6, 19-троллейбусларнинг «20-мавзе» бекатлари.

Қабул комиссияси ҳар куни соат 9.00 дан 17.00 гача, шанба кунлари соат 9.00 дан 15.00 гача ишлайди.

«ВИЗИТ»

САЙЁҲЛИК- ТИЖОРАТ АГЕНТЛИГИ

қуйидаги йўналишлар бўйлаб

САЁҲАТГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ:

ХИТОЙ (Урумчи, Қашқар, Ғулжа) — июль ойида.

ТУРКИЯ (Истамбул) — 4 кун 3 кеча, (Туркия фирмасининг «Мерседес» маркали автобусида Кишинёв орқали) — июль, август, сентябрь, октябрь ойларида.

ПОЛЬША — 3 кун (Вильнюс — Гданьск) — июль, август, сентябрь ва ҳоказо ойларда.

ПАНФИЛОВ (Қозоғистон) шаҳрига яшаш ва овқатланиш (Хитой молларини харид қилиш учун бозорга бориш) билан ҳар ҳафтада бўладиган тижорат сафари.

Иссиқкўлдаги истироҳат:

Чўлпонота (хусусий сектор, ўзига ўзи хизмат кўрсатиш кафесида овқатланилади) — июнь, июль, август, сентябрь ойларида 10 кундан.

«Юбилейний» пансионатида (денгизнинг жанубий соҳиллари) — июль, август, сентябрь ойлариди 15 кундан.

Корхоналар ва ташкилотлар учун Самарқанд, Чимён, Юсупхона, Тошкент денгизи, Оқтош, Чордарага бир кунлик саёҳатлар ва Ўрта Осиёнинг Самарқанд — Бухоро, Фарғона, Қўқон, Туркистон — Кентов ва ҳоказо шаҳарлари бўйлаб ҳар қандай уч кунлик саёҳатлар таклиф этилади.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, Охунбобоев кўчаси, 30-уй (аввалги Куйбишев узун кўчаси), Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш музейи («Тошкентвино» заводи қаршисида).

Мулоқот телефонлари: 32-37-21 (соат 9.00 дан 18.00 гача); 35-40-13 (19.00 дан кейин).

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» рўзномасига малакали мусаҳҳиҳ керак.

Ленинград кўчаси, 32-уй, 226-хонага мурожаат қилинг. Тел: 32-55-39, 32-57-82.

Ойбек уй-музейи жамоаси уй-музейи директори Ў. Ёрмуҳамедовга онаси

Ақида ИСМОИЛ қизининг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

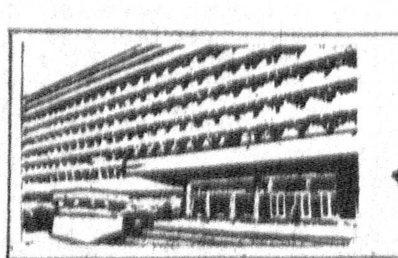

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000. ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича — 33-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

Нашр кўрсаткичи 64690 • Босмага бериш вақти 11.30. • Босмага берилди. 12.10. • Буюртма Г—188. • 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.